

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

**PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY**

**Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech
zaměřených na oblast: “Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země
Severní Ameriky“**

Vedoucí bakalářské práce : PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Autor práce : Marek Zikmunda

České Budějovice

2008

Bakalářská práce

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Ústav romanistiky

Autor: Marek Zikmunda

Název: Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: “Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“

Vedoucí práce: PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Obor studia: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

České Budějovice 2008

ANOTACE

Hlavním tématem bakalářské práce je analýza francouzsko-české terminologie v evropských legislativních textech v oblasti „Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“. První teoretická část se věnuje překladům práva Evropského společenství do českého jazyka a základním pokynům pro překlad. Ve druhé části je analyzováno hodnocení překladů, které bylo použito v bakalářských pracích studentů Jihočeské univerzity. Ve třetí části je poté analýza terminologie z hlediska správnosti překladu s využitím poznatku z předcházející části. Bakalářská práce je v příloze doplněna francouzsko-českým slovníčkem vycházejícím z vytvořeného paralelního korpusu.

ANNOTATION

The main theme of this bachelor thesis is the analysis of the Czech and French terminology in the European legislative texts in the section : "Bilateral Agreements with Non-Member Countries – North America". The first theoretical part attends to the translation of European law into the Czech language and to general instructions for the translations. The second part describes the classification of translations that have been elaborated in bachelor theses of students at the University of South Bohemia. The third part contains the analysis of terminology regarding the accuracy of the translation, using observations of the previous parts. The bachelor thesis is completed in the appendix with a French-Czech dictionary resulting from the created parallel corpus.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: “Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“ vypracoval samostatně s použitím pramenů uvedených v bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v nezkrácené podobě Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 22.6.2008

.....

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji PhDr. Janu Radimskému, Ph.D. za jeho hodnotné rady, odborné vedení a poskytnutí materiálů k této práci.

OBSAH

Úvod	7
1. Překlady práva Evropského společenství	8
1.1. Acquis communautaire.....	8
1.2. Překlad práva Evropské unie do českého jazyka.....	9
1.3. Pokyny pro překlad právních předpisů ES do českého jazyka.....	9
1.4. Požadavky na jazyk a styl českých textů	9
1.5. Vázanost formou originálu	10
2. Analýza hodnocení francouzsko-českých překladů	11
2.1. Hlavní třídění.....	11
2.2. Příklady kolokací typově odpovídajících skupinám	12
2.3. Schématické znázornění dělení do mnou zvolených skupin.....	13
2.3.1. Dělení podle kvality	13
2.3.2. Dělení podle kvantity	15
2.3.3. Smíšené dělení.....	16
2.4. Hlavní kritéria pro náležitost termínu do dané kategorie	18
2.5. Závěry analýzy a z nich plynoucí možné řešení	19
3. Analýza terminologie	22
3.1. Zkoumané texty.....	22
3.2. Příprava textů a práce s nimi v programu ParaConc	24
3.3. Termín	24
3.4. Hlava	25
3.5. Kolokace.....	25
3.6. Struktury kolokací	26
3.7. Základní třídy	27
3.8. Analýza morfologického dělení kolokací	30
4. Překladová část	32
4.1. Typologie překladů	32
4.2. Správné překlady	33
4.2.1. Jeden překlad.....	33
4.2.2. Více nesynonymních překladů	36
4.2.3. Synonymní překlady	37
4.2.4. Zkrácený překlad.....	39
4.3. Nesprávné překlady	40
4.3.1. Nepřesný překlad - nerespektovaný závazný překlad	40
4.3.2. Nepřesný překlad – hyperonyma, hyponyma.....	41
4.3.3. Chybný překlad	42
4.5. Výsledky překladové části	46
Závěr	48
Bibliografie	50
Resumé	54
Přílohy	55

Úvod

Cílem této bakalářské práce je analýza překladů odborné terminologie z evropských legislativních textů zaměřených na oblast : „Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“. Podkladem mi budou terminologické excerpcce právních předpisů z paralelního korpusu.

První, teoretická část bude věnována překladům textů evropského práva do českého jazyka. V této části krátce nastíním pojem *acquis communautaire* a stručně popíšu základní pokyny pro překlad.

V následující části budu analyzovat, jakým způsobem byla vypracována problematika hodnocení překladů v bakalářských pracích studentů Jihočeské univerzity pod vedením PhDr. Jana Radimského, Ph.D. Důraz v této části bude kladen na vyzdvižení postupů hodnocení překladů a základních kritérií, která byla užita pro dělení překladů. Analýza poté bude ukončena možným souhrnným postupem.

Poslední dvě části této práce budou tvořit samotné analýzy textů zkoumané oblasti. Vysvětlím pojmy „termín“, „hlava“ a „kolokace“. Popíši také práci s texty v programu ParaConc, kterým vytvořím paralelní korpus. Následovat bude analýza struktur kolokací a vlastní hodnocení překladů, v kterém využiji závěry analýzy hodnocení překladů.

V závěru vyhodnotím všechny zkoumané překlady a vytvořím francouzsko-český slovníček odborných termínů užívaných v legislativních textech dané oblasti.

1. Překlady práva Evropského společenství

1.1. *Acquis communautaire*

Pojem *acquis communautaire* neboli komunitární právo bývá používán pro označení velmi rozsáhlé sbírky právních aktů Evropské unie (dále jen EU), které byly přijímány po celou dobu její existence. V době vstupu ČR do EU čítal jejich soubor na 85 tisíc stran textu¹.

Komunitární právo je vybudováno na principu subordinace neboli podřízenosti členských států EU, což je i jedním z hlavních závěrů rozhodnutí Evropského soudního dvoru v kauze *Van Gend en Loos*, které shrnul ve své publikaci Svoboda: „Společenství vytváří nový právní řád mezinárodního práva, v jehož prospěch členské státy omezily, byť jen ve vymezených oblastech, svá suverénní práva, a jejichž subjektem nejsou jen členské státy, ale rovněž i jejich příslušníci“ (Svoboda 2004:37).

Acquis communautaire představuje legislativní soubor Evropské Unie, který je převážně dělen na primární a sekundární právo (Svoboda 2004:50).

Jako první pramen práva je třeba jmenovat tři zakládací Smlouvy včetně k nim připojených dodatků, příloh a protokolů a pozdějších doplnění a změn. Jde o akty, kterými došlo k vytvoření Evropského společenství (dále jen ES) a EU (Evropská komise 2004:58). K nim bývají přiřazovány i smlouvy mezi EU a třetími státy, vnitřní dohody mezi členy EU a to zejména pokud jejich předmětem jsou věci patřící do kompetence Společenství a jsou sjednány na jeho půdě (například Bruselská smlouva o pravomoci soudů a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních z roku 1968)².

Právo, jež vzniká výkonem pravomocí institucí společenství definovaných ve smlouvách, se nazývá sekundární právo Společenství. Vzniká v první řadě z právních aktů, které jsou vyjmenovány a definovány v článku 249 Smlouvy o založení ES, článku 161 Smlouvy o založení Euratomu a článku 14 Smlouvy o založení ESUO. Do sekundárního práva náleží také právní akty, které upravují vnitřní fungování ES nebo jejich institucí, jako je tomu třeba v případě dohod mezi institucemi nebo interních procedurálních pravidel (Evropská komise 2004:59).

¹ *Acquis communautaire*, Dostupné na <http://www.cpkp.cz/evropskyobcan/manual/acquis.htm>

² Právo evropských společenství. Dostupné na www.euroskop.cz/40540/111002/clanek/pravo-evropskych-spolecenstvi/struktura-prava-es/

1.2. Překlad práva Evropské unie do českého jazyka

Všechny vlády kandidátských zemí musí před vstupem do Evropské unie implementovat evropský právní řád do svého národního práva (Gozzi 2000:26). Do češtiny a všech jazyků přistupujících zemí bylo třeba přeložit veškeré platné právo Evropské unie, veškeré platné „acquis communautaire“. Jedním z nezbytných předpokladů k přijetí do Unie je překlad úplného souboru závazných textů evropské legislativy tak, aby byl platný k datu přistoupení (Gozzi 2000:25).

1.3. Pokyny pro překlad právních předpisů ES do českého jazyka

Dle článku o překladech práva evropského společenství, zveřejněném na portálu o Evropské unii Euractiv³, jsou překladatelé povinni při překladu využívat tyto hlavní pomůcky:

- *příručku pro překladatele*, která obsahuje základní informace, např. pokyny k úpravě dokumentů, dostupnou na portálu Informačního systému pro aproximaci práva ISAP⁴
- standardní formulace a základní termíny
- *databázi závazných termínů* schválených příslušnými ústředními orgány státní správy, která je k dispozici také na portálu ISAP⁵
- *databázi revidovaných překladů*⁶. Z té překladatelé vycházejí při překladu novel, odkazů nebo citací

1.4. Požadavky na jazyk a styl českých textů

Nejdůležitější požadavky pro překlad právní terminologie jsou shrnuty na serveru ISAP⁷ a patří k nim:

³ Překlady práva evropského společenství. Dostupné na <http://www.euractiv.cz/evropske-pravo/analyza/peklad-prva-evropskch-spoleenstv>

⁴ Pokyny pro překlad právních předpisů ES do českého jazyka. Dostupné na <http://isap.vlada.cz/8025681E00515D37?OpenDatabase>

⁵ Databáze závazných termínů pro překlady právních předpisů ES. Dostupné na <http://isap.vlada.cz/Dul/zavaznet.NSF?OpenDatabase>

⁶ Revidované překlady ES. Dostupné na <http://isap.vlada.cz/C12567DF0044A080?OpenDatabase>

⁷ Pokyny pro překlad právních textů. Dostupné na <http://isap.vlada.cz/Dul/pokyny.nsf/Obsah?OpenView>

· *jednoznačnost, přesnost* - tj. přeložit vše důležité pro smysl vyjádření, vyvarovat se falešných skladebných dvojic (“program Komise na ochranu vody”) apod.

· *ustálenost, jednotnost a důslednost v používání termínů* – obvyklá zásada, že opakování slov je neobratné, zde neplatí; je třeba se naprosto důsledně vyhýbat obměňování termínů a standardních vazeb a dodržovat jednotný překlad nejpoužívanějších formulací

· *srozumitelnost* – tj. např. vyvarovat se přílišného hromadění podstatných jmen slovesných (za účelem usnadnění provádění opatření), upřednostnění stručnějších možností vyjádření (v průběhu procesu přeměny – během přeměny) nebo naopak vložení potřebného výrazu apod.

· *neexpresivnost* – tj. vyhýbat se expresivním, archaickým nebo slangovým výrazům, včetně tzv. odborného slangu

1.5. Vázanost formou originálu

Podle serveru ISAP by se měl překlad právnických textů také držet určitých formálních náležitostí originálu, jako je například umístění nadpisů, mezer mezi odstavci, měl by se také důsledně řídit předlohou. Proto se musí dodržovat struktura originálu jako je například rozdělení do kapitol či odstavců. V překladech právních předpisů ES jsou překladatelé dokonce povinni dodržovat původní stavbu souvětí, bez rozdělování složitých souvětí na jednotlivé věty. Stejná pravidla platí také pro interpunkci, která by se měla řídit originálním zněním⁸.

⁸ Vázanost formou originálu. Dostupné na :<http://isap.vlada.cz/Dul/pokyny.nsf/>

2. Analýza hodnocení francouzsko-českých překladů

Tato analýza se věnuje celkovému hodnocení překladů textů evropského práva, kterou zpracovali studenti Jihočeské univerzity (dále pouze JU) v Českých Budějovicích pod odborným vedením PhDr. Jana Radimského Ph.D. Zkoumá jakými hlavními postupy bylo vypracováno hodnocení překladů a jaká byla kritéria pro řazení překladů do kategorií užitých v jednotlivých postupech.

Jednotlivá témata daných prací spolu s jejich autory jsem uvedl v tabulce 2.1.. Všechny tyto závěrečné práce jsem získal z webových stránek Jihočeské univerzity z databáze STAG⁹, kde jsou práce, dle zákona č.111/1998 Sb., § 47b o zveřejňování závěrečných bakalářských, diplomových, rigorózních a disertačních prací (Brandl 2007:1), volně dostupné.

Tabulka 2.1.:

Rok obhajoby	Jméno	Téma
2006	Lucie Hrachová	Ochrana zdraví
	Jana Javorská	Volný pohyb osob
	Kateřina Smejkalová	Ochrana fauny a flory
2007	Zuzana Krupová	Vnější vztahy – pomoc rozvojovým zemím
	Martina Nechvílová	Volný pohyb pracovníků a sociální politika
	Lucie Papoušková	Odpadové hospodářství a čisté technologie
	Kateřina Virtová	Bankovníctví – Právo usazování a volný pohyb služeb
2008	Lenka Runtová	Daň z obratu, DPH
	Zbyněk Tábořský	Policejní spolupráce

2.1. Hlavní třídění

Část bakalářských prací, která je věnovaná překladu, je ve všech pracích tou nejpodstatnější (v průměru činí 48%)¹⁰ a dle počtu různých postupů k dané problematice i nejčlenitější. Pro názornost jsem tyto postupy zařadil do tří vlastních skupin. Převzaté, totožné postupy z bakalářských prací do daných skupin neřadím.

⁹ Informační systém studijní agendy. Dostupné na : <http://www.jcu.cz/education/stag>

¹⁰ Procentuální hodnota počtu stran věnovaným překladům ku celkovému počtu stran všech bakalářských prací

Za hlavní faktory jsem pro své dělení použil hlediska kvality a kvantity překladů (1. a 2. skupina). V poslední 3. skupině, kterou jsem nazval smíšené dělení, jsou obsažena obě hlediska, tedy kvalita i kvantita.

- 1) Podle kvality
- 2) Podle kvantity
- 3) Smíšené dělení

Záměrně jsem se v tomto systému nevěnoval pozornost kategoriím „nejasností ve francouzských textech“, které se objevily například v pracích Smejkalové (Smejkalová 2006:45), které s francouzsko-českých překladem nesouvisí a jedná se pouze o nepřesnosti francouzských textů.

2.2. Příklady kolokací typově odpovídajících skupinám

Jako příklad skupiny dělení podle kvality překladu uvádím jednu z kategorií užitou v postupu z dělení kvality překladu z práce Krupové (Krupová 2007:29). Jedná se o skupinu *neadekvátní překlad* překládaného lexika do níž autorka řadí například kolokaci¹¹ *action spécifique*, jejímž neadekvátním překladem je *specifická pravomoc*, kde podle autorky substantivum¹² *action* není v žádném z ní konzultovaných materiálů překládáno jako *pravomoc*, a ani se nejedná o synonymní překlad, tudíž oním primárním kritériem posuzování překladu je kvalita, adekvátnost překladu.

Do skupiny dělení podle kvantity překladů řadím poté například kategorii z překladové části bakalářské práce Javorské (Javorská 2007:28), *hlavy s jedním českým překladem* a jako příklad uvádím překlad hlavy¹³ *charge*, kterým je jeden překlad a to *náklady*, primárním kritériem je tak kvantita českých překladů daného termínu.

Za smíšené dělení považuji užití obou těchto kritérií například v práci Táborského (Táborský 2008:47) a za příklad uvádím kolokaci *service de sécurité* z kategorie *více překladů z nichž alespoň jeden je nesprávný*. Za nesprávný překlad dané kolokace autor

¹¹ Pojem „kolokace“ viz. str. 25

¹² Podstatné jméno

¹³ Pojem „hlava“ viz. str. 25

považuje překlad *zabezpečovací služba*, správným překladem je podle něj poté *bezpečnostní služba*. Tudíž je užito obou kritérií a to jak kvantitativního tak kvalitativního. Kvantitativního kritéria v počtu nesprávných překladů, kvalitativního poté ve správnosti respektive nesprávnosti překladu.

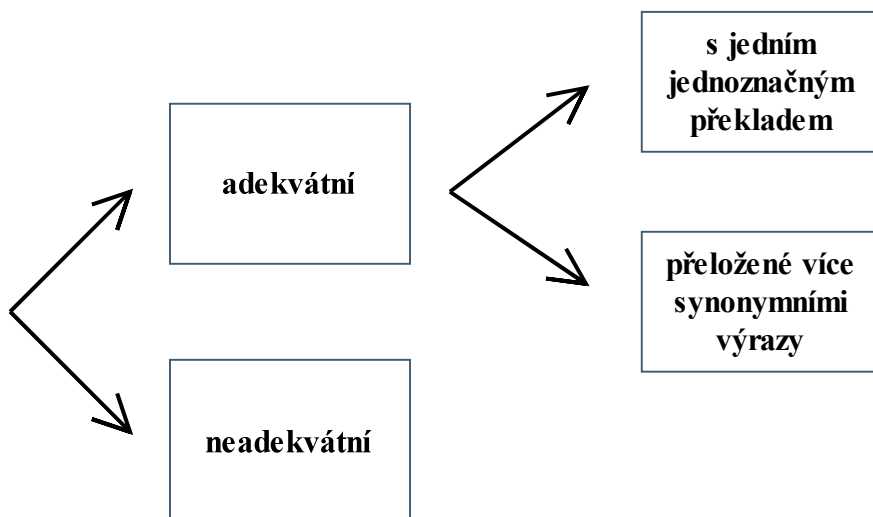
2.3. Schématické znázornění dělení do mnou zvolených skupin

2.3.1. Dělení podle kvality

Do této skupiny řadím hlavně postup, jakého ve své bakalářské práci použila Krupová (Krupová 2007:29), kde klíčová slova a jejich kolokace autorka dělí do dvou hlavních kategorií podle kvality překladu a to na *překlady adekvátní* a *neadekvátní*.

Adekvátní překlady poté ještě dále člení na *překlady s jedním jednoznačným překladem* a *adekvátní překlady přeložené více synonymními výrazy*. Do neadekvátních překladů autorka řadí *chybné* a *nepřesné překlady*, tyto dvě skupiny dále nerozlišuje. Pro přehlednost dané schéma uvádím v diagramu 2.1.

Diagram 2.1. : postup dle Krupové

Překlady autorka vypisuje v tabulkách řazených podle klíčových slov, ke každému termínu¹⁴ je také uveden počet výskytů dané kolokace v textech. Ale jak sama upřesňuje: „Jelikož ne vždy všechny kolokace klíčového slova byly správně přeloženy, mohou být kolokace jednoho klíčového slova rozděleny do tabulek, které jsou řazeny vždy pod příslušnou skupinu či podskupinu překladů“ (Krupová 2007:29).

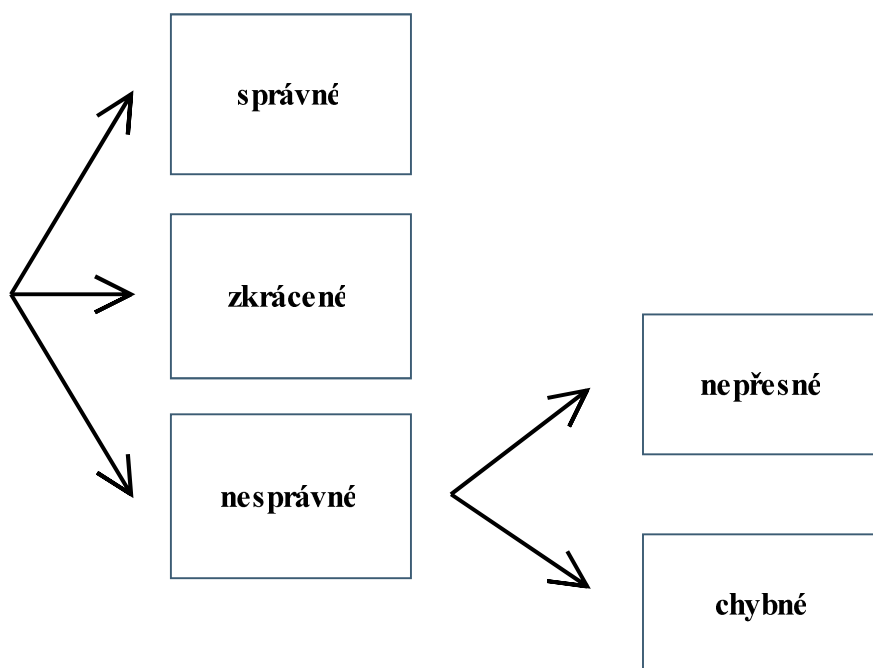
Obdobný postup pro překladovou část ve své bakalářské práci použila i Nechvílová, kdy ponechala adekvátní část překladů, avšak část neadekvátní ještě sekundárně rozdělila na *překlady nepřesné a chybné* (Nechvílová 2007:16). Tyto dvě podkategorie popisují v kapitole *hlavní kritéria pro náležitost termínu do dané kategorie*¹⁵.

Dále do dané skupiny řadím i postup členění překladů z bakalářské práce Virtové (Virtová 2007:30,31), které se liší od předchozích dvou postupů. Překlady adekvátní, které ve své práci použila Krupová, jsou v práci Virtové rozděleny na *správné* a nově i *překlady zkrácené*. Kategorie nesprávných překladů je poté opět sekundárně rozdělena na *překlady nepřesné a chybné*. Pro přehlednost tento postup uvádím v diagramu 2.2.

¹⁴ Pojem „termín“ str. 24

¹⁵ viz. str. 18, 19

Diagram 2.2. : postup dle Virtové

2.3.2. Dělení podle kvantity

Do této skupiny řadím dělení dle Javorské, která překladovou část své práce rozdělila dle množství (kvantity) českých překladů hlav. Do analýzy řadí pouze hlavy tvořící kolokace a ty poté dělí na *hlavy s jedním, dvěma, třemi nebo více českými překlady* (Javorská 2006:27).

Co se týká redakce výsledné analýzy kvality překladů, autorka uvádí překlad hlavy a poté připojuje i kolokace s překlady, ať už správnými nebo chybnými. Překlady doplňuje větami ke kolokacím, které se vyskytují víckrát a jejich překlady se liší. Pro názornost v diagramu 2.3. uvádím základní postup, který v práci užila.

Diagram 2.3. : postup dle Javorské

Do stejné skupiny řadím i dělení Smejkalové (Smejkalová 2006:28). Autorka zde uvádí, že klíčová slova rozdělila podle počtů překladů. Práce je tak členěna do kategorií na *klíčové slovo s více překlady* a *s více synonymními překlady, jednoznačný překlad klíčového slova a jednoznačný překlad klíčového slova s více navzájem si odpovídajícími překlady kolokací* (Smejkalová 2006:28). Rozdělení do kategorií vyplývá tudíž z počtu překladů klíčových slov, jak jsem již uvedl výše, k tomuto systému poté autorka řadí kolokace odpovídající výchozímu klíčovému slovu.

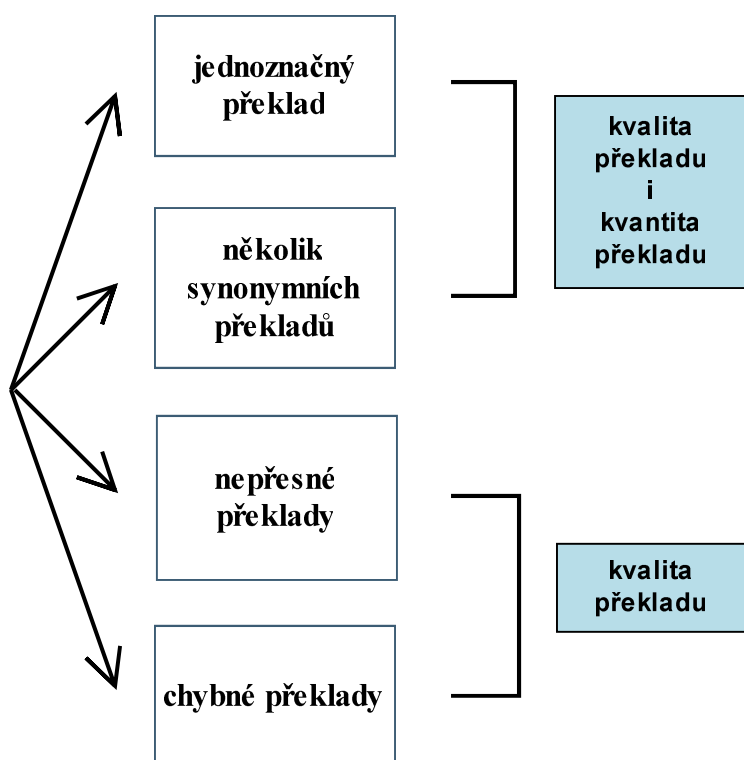
2.3.3. Smíšené dělení

Poslední skupina mého třídění je smíšené dělení. Do této skupiny spadají postupy překladů z prací Hrachové a Táborského. V těchto pracích je užito obou kritérií dělení a to jak kvality tak kvantity překladů, toto tvrzení vysvětluji později u jednotlivých prací na konkrétních příkladech.

Jako první v této kategorii uvádím postup Hrachové (Hrachová 2006:35). Hrachová rozdělila analýzu klíčových slov do čtyř kategorií a to na skupinu slov s *jednoznačným překladem*, skupinu slov *překládaných několika synonymy*, skupinu slov s *nepřesným překladem* a skupinu slov s *překladem chybným*. Ke klíčovým slovům je uvedena i tabulka kolokací a počet výskytů.

Tento postup však podle dělení, které jsem použil v mé práci pro analýzu hodnocení překladů, nespadá ani čistě do kvalitativního ani kvantitativního dělení. Autorka totiž v kategoriích klíčových slov a jejich kolokací přeložených jednoznačně a překládaných více synonymy uvádí pouze správné překlady, tudíž hlediskem je kvalita. Rozdíl však mezi oběmi kategoriemi tvoří množství překladů tudíž kvantitativní hledisko. Pro přehlednost dané dělení ještě uvádím v diagramu 2.4.

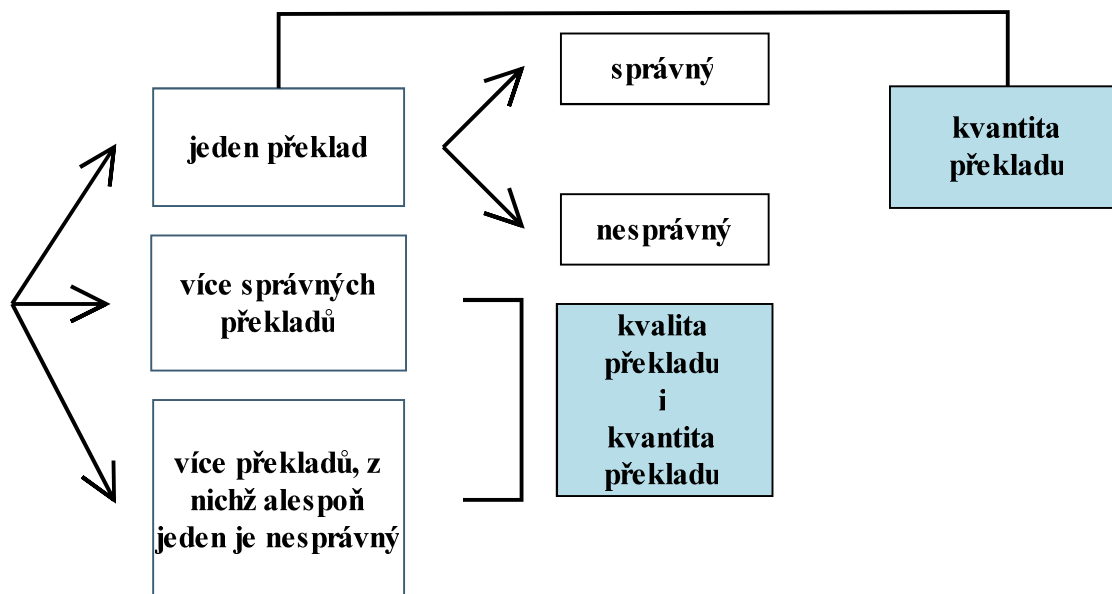
Diagram 2.4. postup dle Hrachové

Druhým originálním řešením je dělení kvality překladu dle Táborského (Táborský 2008:50). Tato práce je rozdělena do tří hlavních kategorií a to na *klíčová slova s jedním překladem*, *s více správnými překlady* a *s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný*. Jak je však patrné již z názvu kategorií *klíčová slova s více správnými překlady* a *s více*

překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný, hlavním odlišením jedné kategorie od druhé jsou tak prvky kvantitativní ale i kvalitativní. Pokud bereme první kategorii klíčová slova s jedním překladem, hlavním kritériem je množství, v tomto případě jeden překlad pro klíčové slovo nebo kolokaci. Pro přehlednost uvádím toto dělení ještě v diagramu 2.5.

Diagram 2.5. : postup dle Táborského

2.4. Hlavní kritéria pro náležitost termínu do dané kategorie

Problematickou partií překladové části je volba kritérií, podle kterých jsou kolokace řazeny do jednotlivých kategorií. Problém nenalezneme primárně ve druhé skupině, v kvantitativním dělení, kde je hlediskem pouze množství překladů termínu, ale ve **skupinách, kde je primárně užito kvalitativního aspektu.**

Základním kritériem v těchto skupinách je výskyt termínu v databázi ISAP, případně IATE¹⁶. Překlady takto nalezené jsou ve všech pracích pokládány za **správné, adekvátní**. Tomuto odpovídá např. kolokace *développement durable* z práce Krupové (Krupová 2007:37), která je v textech překládána jako *udržitelný rozvoj*, tento překlad je také závazným překladem v databázi ISAP. Do stejné kategorie jsou také řazeny kolokace, pro které sice není

¹⁶ Inter Activ Terminology for Europe : <http://iate.europa.eu/iatediff/>

závazný překlad ani v jedné z databází, avšak odpovídají překladům ze slovníku, které autor použil. V několika pracích se kategorie adekvátních, správných překladů poté ještě sekundárně dělí na **jeden překlad, více synonymních překladů a kategorii zkráceného překladu**. Pro synonymní překlady autoři využívají Slovníku českých synonym. Zkrácený překlad použitý v práci Virtové a kolokace do ní zařazené potom odpovídají svým významem původní kolokaci a jedná se pouze o výpustku. Autorka uvádí, že: „Pokud mluvíme např. o plné verzi překladu „*obezřetnostní dohled*“ a zkrácené verzi „*dohled*“, nepovažuji druhý překlad za nepřesný, protože v kontextu – většinou v té samé větě – je zcela zřejmé, že se zkrácený překlad vztahuje k jeho plné verzi“ (Virtová 2007:30).

Přístup k dalším kategoriím je však v pracích značně nejednotný. Jedná se především o podkategorie **neadekvátního překladu** a to **překlady nepřesné a chybné**. Podkategorii chybných překladů představují evidentní chyby v překladech, kde český překlad neodpovídá francouzskému originálu (Radimský 2004:41). Příkladem je termín *colza*, jehož překladem je v textech *řepka*, avšak správným překladem je *řepice*, tudíž se jedná o zcela odlišný rostlinný druh. (Krupová 2007:33) Avšak u podkategorie nepřesných překladů dochází k dualitě přístupů. Za nepřesné překlady jsou uváděny hyperonyma nebo hyponyma, tedy slova nadřazená nebo podřazená významem, kdy se jedná pouze o překlady: „nepřesně pojmenované ve svém sémantickém poli“ (Virtová 2007:31). Jedná se kupříkladu o kolokaci *forme d'aides non remboursables*, přeloženou jako *forma grantů*, přičemž správným překladem je *forma příspěvků* (Virtová 2007:30). A druhým užitým postupem v dané podkategorii je její vyčlenění pro překlady, které nerespektují závazné termíny z databází ISAP a IATE z práce Nechvílové (Nechvílová 2007:23).

2.5. Závěry analýzy a z nich plynoucí možné řešení

K analýze hodnocení překladů jsem použil bakalářských pracích na téma francouzská a česká terminologie v legislativních textech, zpracovaných pod odborným vedením PhDr. Jana Radimského, Ph.D. Všechny postupy vypracování této problematiky jsem poté rozdělil do tří skupin a to podle kvality překladu, kvantity překladu a smíšeného dělení. Z devíti prací, které jsem měl k dispozici, jich 4 náleží do skupiny dělení podle kvality, 3 podle kvantity a ve 2 pracích je užito obou hledisek, proto jsem je zařadil do dělení smíšeného. Tyto výsledky

uvádím také v tabulce 2.2, která obsahuje skupiny dělení, autora/ku, kteří náležejí dané skupině a témata jejich bakalářských prací.

Jak již z mého dělení vyplývá, zpracování dané problematiky je nejednotné. Celkově jsem napočítal 7 rozlišných postupů, kterými byla překladová část členěna, z 9 prací, které jsem měl k dispozici. Absence „jednotícího prvku“ se projevuje jak v rozlišném názvu jednotlivých kategorií, které však obsahují kvalitativně stejný obsah. Jako příklad uvádím kategorie správného překladu z práce Virtové, adekvátních překladů z práce Nechvílové a jednoznačného překladu Hrachové. Tak v problematice části kritérií podle nichž jsou překlady řazeny do jednotlivých kategorií. Zde dochází k rozdílnému postupu v užití kritérií pro podkategorii nepřesného překladu.

Nejednotnost přístupu k dané problematice, je tak podle mého soudu překážkou, která jen znesnadňuje následné využití výsledků a omezuje tak i funkčnost získaných poznatků. Proto by mohl být řešením jednotný postup dělení překladů, který by obsahoval všechny základní prvky, které se v překladech 9ti prací objevily. Tento postup by využíval základního dělení překladů na správné a nesprávné, které se v určitých podobách vyskytuje ve všech pracích a to i ve skupinách dělení podle kvantity i dělení smíšeného. Toto dělení by bylo detailně ošetřeno kritérii, které již zpracovala ve své práci Papoušková (Papoušková 2007:37-40), které uvádím v příloze I., kde chybné překlady odpovídají překladům nesprávným v mém navrhovaném postupu. Pro přehlednost výsledného dělení poté dané kategorie ještě dále dělím, a to s využitím všech typových kategorií a jejich kritérií, které byly použity v bakalářských pracích. Podkategorii nepřesného překladu dělím na nerespektovaný závazný překlad, který však není ani hyperonymem, ani homonymem, a na hyperonyma a homonyma.

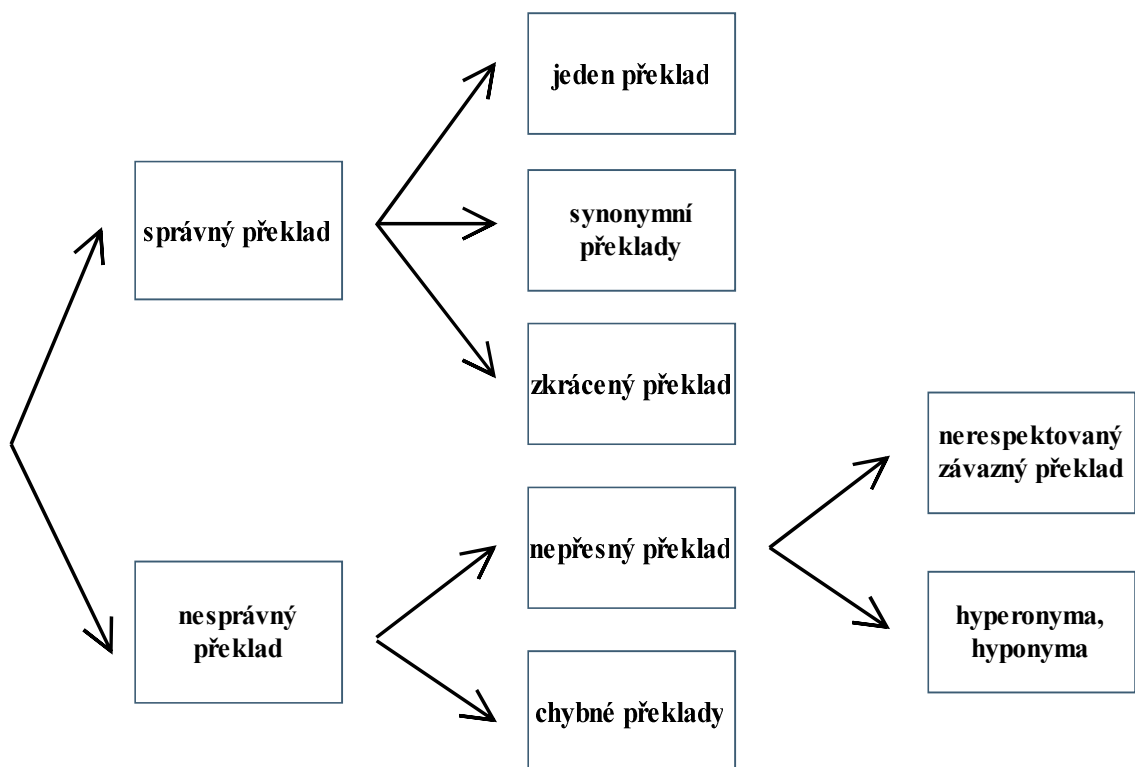
Výsledný postup ještě pro přehlednost uvádím v diagramu 2.6.

Tabulka 2.2. : řazení jednotlivých bakalářských prací do skupin

skupiny dělení	Jméno	Téma
podle kvality	Zuzana Krupová	Vnější vztahy – pomoc rozvojovým zemím
	Martina Nechvílová	Volný pohyb pracovníků a sociální politika
	Kateřina Virtová	Bankovníctví – Právo usazování a volný pohyb služeb
	Lenka Runtová	Daň z obratu, DPH
podle kvantity	Jana Javorská	Volný pohyb osob
	Kateřina Smejkalová	Ochrana fauny a flory
	Lucie Papoušková	Odpadové hospodářství a čisté technologie

skupiny dělení	Jméno	Téma
smíšené dělení	Lucie Hrachová	Ochrana zdraví
	Zbyněk Táborský	Policejní spolupráce

Diagram 2.6. : návrh jednotčího postupu hodnocení překladů

3. Analýza terminologie

3.1. Zkoumané texty

Jak je již zmíněno v úvodu, pro analýzu české a francouzské terminologie jsem si vybral oblast „Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“.

K dispozici jsem měl celkem 204 normostran textu, přičemž to odpovídá celkovému počtu 70 496 slov v českém jazyce a 89 951 v jazyce francouzském, které uvádí program ParaConc. Jedná se zejména o dohody, dále jsou v analýze zahrnuty i rozhodnutí a směrnice. Seznam použitých textů je uveden v tabulce č. 3.1, která obsahuje čísla dokumentů, úřední věstník v kterém jsou dokumenty uvedeny, typ daného dokumentu a počet znaků a normostran dokumentu. Pro úplnost uvádím ještě řazení mnou zkoumané oblasti z portálu evropské unie Eur-lex.

kapitola 11. Vnější vztahy

kap. 11.40. Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi

kap. 11.40.40. Země Severní Ameriky

Seznam všech textů s názvy dokumentů je poté uveden v tabulce č. 3.2

Tabulka 3.1. Seznam dokumentů

ČÍSLO CELEX	Úřední věstník - záznam a datum	Typ dokumentu	Počet znaků	Počet stran
21998A0113(03)	L 7 1998	Dohoda	22657	10
21999A0204(01)	L 31 1999	Dohoda	107590	42
22004A0520(01)	L 142M 2006	Dohoda	5981	2
22007A0525(01)	L 134 2007	Dohoda	131157	41
32004D0496	L 142M 2006	Rozhodnutí	1864	1
32007D0339	L 134 2007	Rozhodnutí	7767	3
52004SC0640	SEK/0640 2004	Návrh	46071	16

ČÍSLO CELEX	Úřední věstník - záznam a datum	Typ dokumentu	Počet znaků	Počet stran
52006PC0169(02)	KOM/0169 2006	Návrh	103608	35
52007PC0325(02)	KOM/0325 2007	Návrh	168896	54

Tabulka 3.2. Názvy dokumentů

ČÍSLO CELEX	Celý název dokumentu
21998A0113(03)	Dohoda mezi Evropským společenstvím a Kanadou o celní spolupráci a vzájemné pomoci v celních otázkách
21999A0204(01)	Dohoda o vzájemném uznávání mezi Evropským společenstvím a Spojenými státy americkými
22004A0520(01)	Dohoda mezi Evropským společenstvím a Spojenými státy americkými o zpracování a předávání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) Úřadu pro cla a ochranu hranic ministerstva vnitřní bezpečnosti Spojených států
22007A0525(01)	Dohoda o letecké dopravě - Přílohy - Prohlášení - Protokol
32004D0496	Rozhodnutí Rady ze dne 17. května 2004 o uzavření dohody mezi Evropským společenstvím a Spojenými státy americkými o zpracování a předávání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) Úřadu pro cla a ochranu hranic ministerstva vnitřní bezpečnosti Spojených států
32007D0339	Rozhodnutí Rady a zástupců vlád členských států Evropské unie zasedajících v Radě ze dne 25. dubna 2007 o podpisu a prozatímním provádění Dohody mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Spojenými státy americkými na straně druhé o letecké dopravě
52004SC0640	Návrh rozhodnutí Rady a zástupců vlád členských států Evropské unie, zasedajících v Radě o podpisu a prozatímním uplatňování dohody o podpoře, rozmístění a používání družicových navigačních systémů GALILEO a GPS a navazujících aplikací
52006PC0169(02)	Návrh rozhodnutí Rady a Zástupců Vlád Členských Států Evropské Unie Zasedajících v Radě o uzavření dohody o letecké dopravě mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Spojenými státy americkými na druhé straně
52007PC0325(02)	Návrh rozhodnutí Rady o uzavření Dohody o spolupráci v oblasti regulace bezpečnosti civilního letectví mezi Evropským společenstvím a Spojenými státy americkými

3.2. Příprava textů a práce s nimi v programu ParaConc

Všechny texty obsažené v tabulce 1.1 jsem zkopíroval z portálu Eur-Lex¹⁷ a databáze CELEX¹⁸ a postupně kopíroval do souborů v „doc“ formátu odpovídajícím číslům dle databáze CELEX (viz. tabulka 3.2.). V dalším kroku jsem tyto soubory upravoval, aby byly co se počtu odstavců týká shodné. Upravené soubory jsem dále převedl do formátu „txt“ s příslušným kódováním pro francouzský a český jazyk. Nastavení správného kódování a převod do tohoto formátu je práci s programem ParaConc nezbytné, aby došlo k správnému zobrazení všech znaků.

Program ParaConc jsem, po nahrání souborů do jeho databáze, používal k vyhledávání termínů a kolokací z vybraných textů. Pro vyhledávání termínů jsem užíval nahrazujících znaků „*“ pro libovolný počet znaků, „?“ pro jeden znak a „%“ pro žádný nebo jeden znak. Dále jsem, dle v textu nejfrekventovanějších slov, sestavil seznam termínů-hlav (viz tabulka 3.3.), z nichž potom vychází 108 kolokací, které jsem dále zpracoval.

3.3. Termín

„Termínem“ se obvykle chápe lexikální jednotka náležející k nějaké specializované variantě jazyka, nejčastěji k některému vědecko-technickému subkódu (Radimský 2003:12).

Problém však dle Čermáka nastává v ustálenosti termínu. Ve své práci uvádí, že: “Připustíme-li řešení uznávající jakousi třístupňovost, tj. termín, přechodný termín a netermín, budeme muset stále znovu a znovu řešit do nekonečna hranice a individuální případy na škále a být tedy bez možnosti jasného a jednoduchého řešení. Toho pro termínové kolokace dosáhneme naopak zřejmě aplikací prototypového přístupu rozlišujícího centrum a periférii, do které lze výhodně zahrnout i případy odlišné podle aplikace různého hlediska“¹⁹. Takto je podle Čermáka *cestovní kancelář* pro odborníky termínem a podobně *bílý chléb* je termínem pro pekaře, i když neutrálnímu uživateli se tak nejeví. Stejný problém se nachází i v oblasti jednoslovných termínů, kde se *chléb*, *voda* za termíny také běžně neoznačují a přitom termíny z odborného hlediska jsou.

¹⁷ Portál poskytující přístup k právu Evropské unie. Portál dostupný na : <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>

¹⁸ Oficiální databáze právních dokumentů Evropské Unie.

¹⁹ Čermák, F., *Syntagmatika slovníku: typy lexikálních kombinací* – práce dostupná na uclk.ff.cuni.cz/doc/synkol.rtf

3.4. Hlava

Pojmem „hlava“ je tvořící prvek, který dává kompozitu: 1) syntaktickou kategorii; 2) rod; 3) syntakticko-sémantické vlastnosti (životné, abstraktní jméno atd.); 4) rod (Virtová 2007:15). Termíny-hlavy, které netvoří ve zkoumaném vzorku žádné kolokace, jsem v tabulce 3.3. označil symbolem („*“). Z celkového počtu 28mi termínů-hlav, které jsou tvořené pouze substantivy, je 46 % ženského rodu a 54 % rodu mužského.

Tabulka 3.3.

Termín - hlava	Sl. druh	Termín - hlava	Sl. druh
accord	s.m.	membre	s.m.
annexe	s.m.	mesure	s.f.
article*	s.m.	modification	s.f.
autorité	s.f.	navigabilité	s.f.
certificat	s.m.	organisme	s.m.
comité	s.m.	partie	s.f.
communauté	s.f.	pièce	s.m.
conformité	s.f.	procédure	s.f.
conseil	s.m.	produit	s.m.
demande	s.f.	sécurité	s.f.
disposition	s.f.	service	s.m.
état	s.m.	territoire*	s.m.
évaluation	s.f.	titre*	s.m.
matière	s.f.	transporteur	s.m.

3.5. Kolokace

Kolokací se v této práci rozumí dvojice nebo více slov, obvykle spojovaných samostatných lexikálních jednotek. *Kolakabilita (splnitelnost) je kombinovatelnost paradigmatu (třídy) nebo jeho členu vůči jinému nebo (častěji) jiným paradigmátům nebo jeho členům* (Čermák, Holub 1982:9).

Celkově jsem vyhledal 110 kolokací, které obsahují dvě části, a to hlavu jako základ, která je ve všech případech tvořena substantivem a druhou část, která hlavu dále rozvádí. Nejjednodušší kolokace jsou tvořeny dvěma členy a to ve většině případů substantivu a adjektivum. V textech jsou ale obsaženy i kolokace o více členech.

Jako příklad uvádím kolokace s českými překlady ke hlavě *autorité* viz. tabulka 3.4.

Tabulka 3.4.

Kolokace	Překlad 1	Překlad 2
autorité douanière	celní orgán	
autorité judiciaire	soudní orgán	
autorité de désignation	orgán, který provádí jmenování	
autorité réglementaire	regulativní orgán	
autorité compétente	příslušný orgán	odpovědný orgán
autorité gouvernementale	orgán veřejné správy	veřejný orgán
autorité aéronautique	letecký úřad	
autorité requise	dožadovaný orgán	
autorité réquerante	dožadující orgán	

3.6. Struktury kolokací

Pro dělení do základních tříd dle morfologické struktury kolokací používám dělení Michela Mathieu-Colase, vypracované v jeho práci „*Essai de typologie des noms composés français*“. Ten v této práci rozlišuje 17 základních tříd a 8 tříd tvořených složenými tvary, všechny tyto třídy jsou podrobněji rozděleny do podtříd, tvořících celkově více než 700 rozdílných kategorií (Mathieu-Colas 1996:71).

Základní třídy odkazují výhradně na první složku celého výrazu. Doplnující třídy jsou vyhrazeny kolokacím skládajícím se z více než dvou jmenných a/nebo adjektivních výrazů.

Pro přehlednost dělení do tříd užívám zkratk, které ve své práci užil Táborský (Táborský 2008:22) :

° - určitý člen (*article défini*)

A – přídavné jméno (*adjectif*)

conj. – spojka (*conjonction*)

N – podstatné jméno (*nom*)

prép. – předložka (*préposition*)

X - ostatní

3.7. Základní třídy

N+A (10. třída)

Kolokace	Počet výskytů	Struktura
accord multilatéral	2	N+A
annexe sectorielle	63	N+A
annexe applicable	2	N+A
autorité douanière	23	N+A
autorité judiciaire	1	N+A
autorité réglementaire	16	N+A
autorité compétente	40	N+A
autorité gouvernementale	2	N+A
autorité aéronautique	78	N+A
autorité requise	1	N+A
autorité requérante	1	N+A
comité spécial	7	N+A
communauté européenne	189	N+A
demande spécifique	1	N+A
demande écrite	1	N+A
disposition législative	67	N+A
disposition réglementaire	12	N+A
disposition transitoire	17	N+A
disposition finale	2	N+A
disposition juridique	1	N+A
disposition additionnelle	3	N+A
disposition antitrust	6	N+antiN
État membre	206	N+A
mesure provisoire	3	N+A
mesure répressive	10	N+A
modification législative	3	N+A
modification réglementaire	2	N+A
modification politique	1	N+A
modification acoustique	1	N+A
organisme notifié	2	N+A
organisme compétent	8	N+A
partie contractante	18	N+A
partie requise	5	N+A
partie importatrice	27	N+A
partie requérante	11	N+A
partie exportatrice	9	N+A
pièce détachée	3	N+A
procédure douanière	5	N+A
procédure publique	2	N+A
procédure interne	7	N+A
produit pharmaceutique	6	N+A
produit biologique	2	N+A
produit intermédiaire	2	N+A
sécurité publique	1	N+A
sécurité électrique	7	N+A

Kolokace	Počet výskytů	Struktura
sécurité intérieure	6	N+A
sécurité nationale	12	N+A
service aérien	19	N+A
service «vital»	2	N+A
transporteur public	1	N+A

N+de+N (12. třída)

Kolokace	Počet výskytů	Struktura
accord de licence	22	N+prép.+N
accord des parties	2	N+prép.+°N
autorité de désignation	10	N+prép.+N
certificat de navigabilité	40	N+prép.+N
certificat de type	22	N+prép.+N
demande d'arbitrage	2	N+prép.+N
demande de suspension	2	N+prép.+N
disposition de l'accord	5	N+prép.+°N
disposition de témoin	1	N+prép.+N
évaluation de la conformité	2	N+prép.+°N
évaluation de l'équivalence	3	N+prép.+°N
évaluation de produits	3	N+prép.+N
liste des autorités	8	N+prép.+°N
matière de concurrence	11	N+prép.+N
membre d'équipage	2	N+prép.+N
mesure de sûreté	15	N+prép.+N
mesure d'interdiction	3	N+prép.+N
mesures d'application	5	N+prép.+N
modification de la conception	20	N+prép.+°N
organisme de maintenance	10	N+prép.+N
pièce de modification	52	N+prép.+N
pièce de rechange	21	N+prép.+N
procédure d'arbitrage	2	N+prép.+N
procédure de désignation	5	N+prép.+N
sécurité de l'aviation	47	N+prép.+°N
sécurité des personnes	3	N+prép.+°N
sécurité du consommateur	2	N+prép.+°N
services de transport	6	N+prép.+N
transporteur de surface	5	N+prép.+N

V této třídě dochází u kolokací *liste des autorités* a *démonstration de conformité* k výjimce v obvyklé struktuře kolokací. Za obvyklou strukturu kolokace chápu termín-hlava + Y, kde Y nahrazuje veškeré možné tvary, kterými je termín-hlava rozvíjen, tato struktura je zaměněna za tvar Y + termín, kde termín- hlavu vybíráme z tabulky 3.3., v těchto případech se jedná o termíny-hlavy *autorité* a *conformité*.

N+N (13.třída)

Kolokace	Počet výskytů	Struktura
accord-cadre	1	N+N

N+ en+N (14. třída)

Kolokace	Počet výskytů	Struktura
mesure en vigueur	2	N+prép.+N

N+ostatní předložky+N (15.třída)

Kolokace	Počet výskytů	Struktura
navigabilité pour exportation	74	N+prép.+N

N+X (16. třída)

Kolokace	Počet výskytů	Struktura
service tout-cargo	10	N+X

N+A+X (19. třída)

Kolokace	Počet výskytů	Struktura
Agence européenne de la sécurité aérienne (EASA)	2	N+A+de+°N+A
comité mixte sectoriel	33	N+A+A
demande initiale de transfert	2	N+A+prép. +N
États-Unis d'Amérique	52	N+A+prép.+N
mesure corrective nécessaire	4	N+A+A
procédure relative aux actions correctives	1	N+A+prép+°N+A
produit aéronautique civil	8	N+A+A
transporteur aérien communautaire	8	N+A+A

U kolokace *Agence européenne de la sécurité aérienne* dochází ke stejnému jevu jako u 12. třídy u kolokací *liste des autorités, démonstration de conformité a inspection de conformité*.

N+de+N+X (21. třída)

Kolokace	Počet výskytů	Struktura
accord de seconde etape	3	N+prép.+A+N
accord de sécurité générale d'information	2	N+prép.+N+A+prép.+N
accord de transport Adrien	33	N+prép.+N+A
certificat d'autorisation de mise en service	29	N+prép.+N+prép.+N+prép.+N
comité de surveillance bilatérale	26	N+prép.+N+A
Conseil de coopération douanière	1	N+prép.+N+A
Conseil de l'Union européenne	7	N+prép.+°N+A
demande d'informations complémentaires	3	N+prép.+N+A
évaluation de systèmes de qualité	3	N+prép.+N+prép+N
organisme d'évaluation de la conformité	85	N+prép.+N+prép.+°N
procédure d'application effective	1	N+prép.+N+A
procédure de mise en œuvre	63	N+prép.+N+prép.+N
service d'assistance en escale	3	N+prép.+N+prép.+N
service de fret aérien	2	N+prép.+N+A

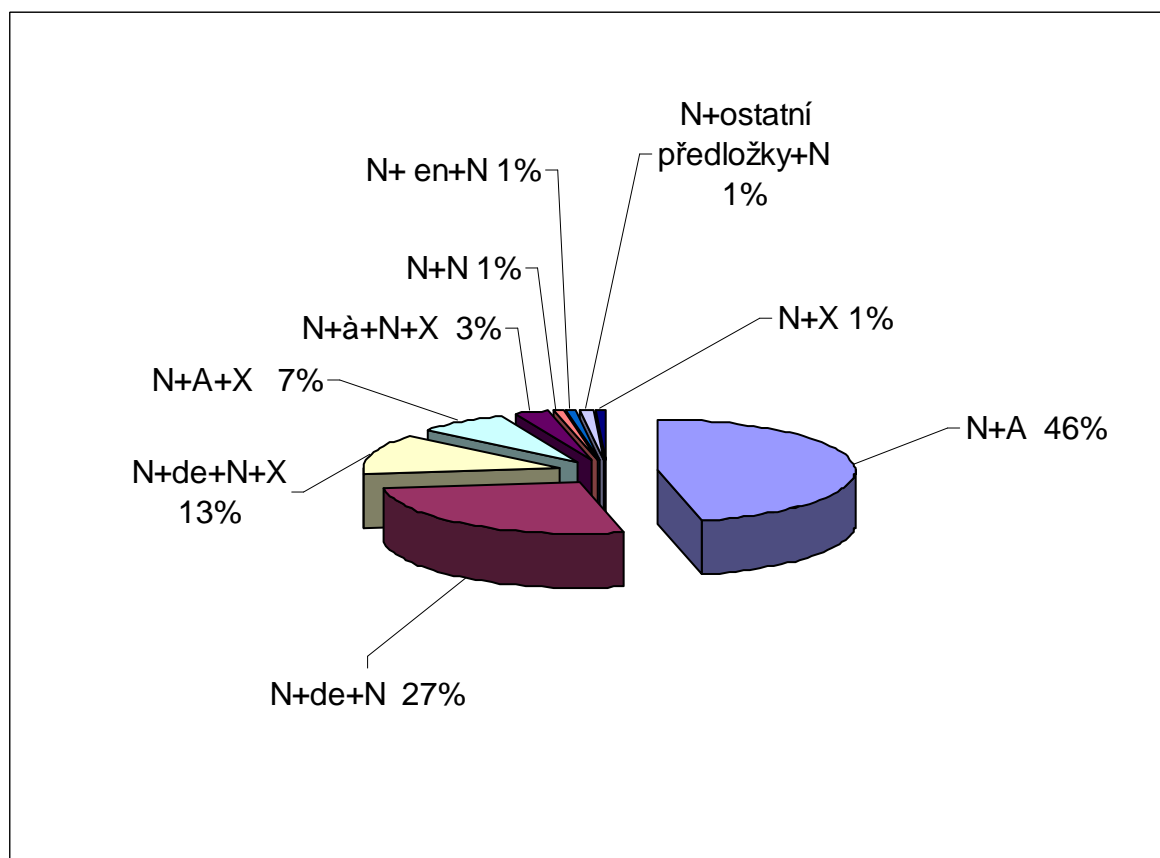
N+à+N+X (22. třída)

Kolokace	Počet výskytů	Struktura
sécurité aux droits de trafic	2	N+prép.+°N+prép.N
service à valeur ajoutée	13	N+prép.+N+A
procédure relative aux actions correctives	1	N+A+prép.+°N+A

3.8. Analýza morfologického dělení kolokací

Z celkového počtu 108 kolokací je nejvíce zastoupena třída N+A s 50 kolokacemi (46%), druhou nejpočetnější třídou je N+de+N s 29 kolokacemi (27%), dále jsou to třídy N+de+N+X, kde se kolokace vyskytují 14krát (14%), N+A+X 8krát (7%), N+à+N+X 3krát (3 %) a třídy N+N, N+ en+N, N+ostatní předložky+N a N+X, kde je vždy po jedné kolokaci. (1% každá). Výsledky uvádím v grafu 3.1.

graf 3.1. : Analýza morfologického dělení kolokací

4. Překladová část

4.1. Typologie překladů

V této analýze zpracovávám celkově 108 kolokací a 28 termínů-hlav. Pro klasifikaci překladů jsem si zvolil postup, který jsem vypracoval v závěru analýzy hodnocení francouzsko-českých překladů. Tento postup jsem však vzhledem ke zkoumanému lexiku musel ještě rozšířit o podkategorii více nesynonymních překladů, kterou řadím do kategorie správných překladů. Všechny překlady tak řadím do dvou základních kategorií a do podkategorií podle následujícího způsobu.

1. Správné překlady

- Jeden překlad
- Více nesynonymních překladů
- Synonymní překlady
- Zkrácený překlad

2. Nesprávné překlady

- Nepřesný překlad
 - Nerespektovaný závazný překlad
 - Hyperonyma, hyponyma
- Chybný překlad

Pro řazení do daných kategorií užívám kritérií vycházejících ze závěrů analýzy hodnocení francouzsko-českých překladů a kritérií užitých v kapitole hlavní kritéria pro náležitost termínu do dané kategorie.

4.2. Správné překlady

4.2.1. Jeden překlad

Hlava-termín/Kolokace	Výskyty	Překlad 1
accord de sécurité générale d'information	2	dohoda o bezpečnosti informací
accord de transport aérien	33	dohoda o letecké dopravě
accord des parties	2	dohoda stran
accord de licence	22	licenční smlouva
accord multilatéral	2	mnohostranná dohoda
accord-cadre	1	rámcová dohoda
annexe sectorielle	63	odvětvová příloha
annexe applicable	2	platná příloha
autorité douanière	23	celní orgán
autorité judiciaire	1	soudní orgán
autorité de désignation	10	orgán, který provádí jmenování
autorité aéronautique	78	letecké úřady
autorité requise	1	dožadovaný orgán
autorité réquérante	1	dožadující orgán
liste des autorités	8	seznam orgánů
Certificat d'autorisation de mise en service	29	Osvědčení o uvolnění oprávněnou osobou

Překlady francouzského substantiva *certificat* jsou podle databáze IATE *osvědčení, certifikát, vysvědčení*. Další podstatné jméno *autorisation* je podle Velkého francouzsko-českého slovníku (dále pouze VFČS) překládáno jako *povolení, schválení, oprávnění* atd., spojení *mettre en service* se podle stejného slovníku překládá jako *uvést do provozu*. Doslovným překladem této kolokace by tak podle užitých slovníků a závazných databází mohlo být například *osvědčení o oprávnění uvedení do provozu*, avšak v tomto případě vycházím z překladu anglického originálu této kolokace, kterým je *authorised release certificate*, jehož překladem, který je použitý i ve formulářích dostupných na internetových stránkách Úřadu pro civilní letectví České republiky²⁰, je právě *Osvědčení o uvolnění oprávněnou osobou*. Tento překlad je užíván i poskytovatelem letových provozních služeb ve

²⁰ Plné znění formuláře 1 Evropské agentury pro bezpečnost letectví dostupný na : <http://www.caa.cz/index.php?menu=80&mm=29&stranka=144>

vzdušném prostoru nad územím České Republiky, Řízení letového provozu České Republiky, a to v předpisech o exportním schválení letové způsobilosti²¹.

Hlava-termín/Kolokace	Výskyty	Překlad 1
certificat de navigabilité	40	osvědčení letové způsobilosti
comité	187	výbor
comité mixte sectoriel	35	smíšený odvětvový výbor
comité de surveillance bilatérale	26	dvojstranný dozorčí výbor
comité spécial	7	zvláštní výbor
communauté	285	společenství
communauté européenne	189	Evropské společenství
conseil	133	rada
Conseil de coopération douanière	1	Rada pro celní spolupráci
Conseil de l'Union européenne	7	Rada Evropské unie
demande spécifique	1	zvláštní žádost
demande écrite	1	písemná žádost
demande d'arbitrage	2	žádost o rozhodčím řízení
demande de suspension	2	požadavek na pozastavení
disposition législative	67	právní předpis
disposition finale	2	závěrečná ustanovení
disposition juridique	1	právní ustanovení
disposition de témoin	1	svědecká prohlášení
disposition additionnelle	3	doplňující ustanovení
disposition de l'accord	5	ustanovení dohody
disposition antitrust	6	antimonopolní předpisy
État membre	206	členský stát
évaluation de l'équivalence	3	posouzení rovnocennosti
évaluation de systèmes de qualité	3	hodnocení systému zabezpečování jakosti
évaluation de produits	3	hodnocení výrobků
matière	144	oblast
matière de concurrence	11	oblast hospodářské soutěže
mesure d'interdiction	3	opatření týkající se zákazu
mesure provisoire	3	prozatímní opatření
mesure d'application	1	prováděcí opatření
mesure corrective nécessaire	4	nezbytná opravná opatření
mesure de sûreté	15	bezpečnostní opatření
mesure en vigueur	2	platná ustanovení
mesure répressive	10	vynucovací opatření
membre	6	člen

²¹ Předpis Exportního schválení letové způsobilosti dostupný na http://lis.rlp.cz/predpisy/predpisy/dokumenty/Jar/JAR_21/data/jar-21/hlaval.pdf

Hlava-termín/Kolokace	Výskyty	Překlad 1
modification	119	změna
modification législative	3	legislativní změny
modification réglementaire	2	změny předpisů

Kolokace *modification réglementaire* je v textech překládána jako *změna předpisů*. Podle VFČS je adjektivum²² *réglementaire* překládáno jako *podle předpisů, reglementární*. Závazný překlad pro tuto kolokaci v databázi ISAP nebo IATE není, avšak významově v tomto překladu nedošlo k žádnému posunu, tudíž ji řadím do kategorie *správných překladů*.

Text 21999A0204(01)

<<...b) d'opérer les **modifications réglementaires** nécessaires pour atteindre plus facilement les objectifs de l'accord;...>>

„...b) k zahájení **změn předpisů** nezbytných pro podporu cílů této dohody;...“

Hlava-termín/Kolokace	Výskyty	Překlad 1
modification acoustique	1	akustické změny
modification de la conception	20	změna konstrukce
navigabilité	138	letová způsobilost
navigabilité pour exportation	74	letová způsobilost při vývozu
organisme compétent	8	příslušné subjekty
partie contractante	18	smluvní strana
partie requise	5	dožádaná smluvní strana

U českého překladu kolokace *partie requise*, kterým je v textech *dožádaná smluvní strana*, došlo k přidání adjektiva *smluvní*, které není obsaženo ve francouzském originále. Toto adjektivum je ale adekvátní, protože jen upřesňuje vztah mezi stranami, který je patrný z kontextu.

Text 21998A0113(03)

<< ...a) si des marchandises importées dans le territoire de la partie requérante ont été régulièrement exportées du territoire de la **partie requise**, en précisant, le cas échéant, le régime douanier qui leur a été appliqué...>>

„...a) zda bylo zboží dovezené z území dožadující smluvní strany řádně vyvezeno z území **dožádané smluvní strany**, případně upřesní celní režim, do kterého bylo zboží propuštěno...“

²² Přídavné jméno

Hlava-termín/Kolokace	Výskyty	Překlad 1
partie importatrice	27	dovážející strana
partie exportatrice	9	vyvážející strana
pièce détachée	3	náhradní díl
pièce de modification	52	modifikační části
procédure douanière	5	celní postup
procédure relative aux actions correctives	1	postup opravných opatření
procédure d'arbitrage	2	rozhodčí řízení
procédure interne	7	vnitřní postup
produit pharmaceutique	6	léčivý přípravek
produit intermédiaire	2	meziprodukt
produit aéronautique civil	8	výrobek civilní letecké techniky
sécurité publique	1	veřejná bezpečnost
sécurité électrique	7	elektrická bezpečnost
sécurité du consommateur	2	bezpečnost spotřebitele
sécurité intérieure	6	vnitřní bezpečnost
sécurité aux droits de trafic	2	bezpečnost provozních práv
sécurité des personnes	3	bezpečnost osob
sécurité de l'aviation	47	bezpečnost letectví
Agence européenne de la sécurité aérienne	2	Evropská agentura pro bezpečnost letectví
services	224	služby
service aérien	19	letecká doprava
service tout-cargo	10	služba určená pouze k přepravě nákladu
service de fret aérien	2	letecká nákladní doprava
service à valeur ajoutée	13	služba s přidanou hodnotou
territoire	163	území
titre	172	hlava
transporteur	174	dopravce

4.2.2. Více nesynonymních překladů

Do této kategorie řadím vícečetné překlady, které nejsou synonymními podle Slovníku českých synonym (dále jen SČS), avšak jsou správnými překlady, které jsou uvedeny v některém ze slovníků nebo databází. Synonymní překlady jsem označil **oranžovou** barvou. Tato podkategorie celkově čítá 3 kolokace a 8 termínů hlav.

Termín-hlava/ Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
conformité	257	shoda	shodnost	slučitelnost
état	290	stát	stav	
mesures	145	měření	opatření	ustanovení
organisme	146	orgán	subjekt	organizace
organisme notifié	2	oznámený orgán	subjekt oznámený	

Za správný překlad termínu-hlavy *organisme* je považován ve všech mnou použitých slovnících²³ *orgán*, případně synonymní překlad *organizace*. Ani v jednom ze slovníků jsem nenašel překlad *subjekt*. Tento překlad se samostatně v textech objevuje jen dvakrát, ostatní výskyty substantiva *subjekt* se vyskytují v kolokacích. Avšak v tomto případě vycházím ze závazného překladu kolokace *organisme de liaison* z databáze IATE, jímž je *zprostředkující subjekt* a překlad tak hodnotím jako správný.

Termín-hlava/ Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
procédure	279	postup	řízení	
produit	197	výrobek	produkt	přípravek
produit biologique	2	biologický přípravek	biologický produkt	
sécurité	188	ochrana	bezpečnost	

4.2.3. Synonymní překlady

Za synonymní překlady považuji synonyma, které uvádí SČS. Další kritéria „synonymnosti“ potom vychází z kritérií, které ve své práci užila Papoušková, tato jsou vypsána v příloze. Za synonymní v této podkategorii uvádím také zkratky a jejich plné znění.

Termín-hlava/ Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
accord	491	dohoda	smlouva
accord de seconde étape	3	druhá fáze dohody	dohoda ve druhé fázi
annexe	219	příloha	dodatek
autorité	285	orgán	úřad

²³ viz. str. 52, 53

Termín-hlava/Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
certificat	170	osvědčení	certifikát
inspection de conformité	17	inspekce souladu	inspekce shody
demande	124	žádost	požadavek
demande d'informations complémentaires	3	žádost o dodatečné informace	požadavek na doplňující informace

V překladech kolokace *demande d'informations complémentaires*, kterými jsou *žádost o dodatečné informace* a *požadavek na doplňující informace*, předložku *o* a *na* považují za synonymní protože žádným způsobem nemění význam celé kolokace.

Termín-hlava/Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
demande initiale de transfert	2	žádost o provedení převodu	žádost o převod
disposition	290	předpis	ustanovení
disposition réglementaire	12	předpis	nařízení

Synonymními výrazy k podstatnému jménu *předpis* jsou podle SČS *ustanovení, nařízení, pravidlo nebo také návod, pokyn, směrnice, instrukce, direktiva atd.*

Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
États-Unis d'Amérique	52	Spojené státy americké	USA

Kolokace *États-Unis d'Amérique* a její překlady *USA* a *Spojené státy americké* považují za synonymní i přesto, že nejsou uvedeny ve SČS a překlad *Spojené státy americké* není plným zněním zkratky *USA*, jedná se o překlad anglického *United States of America*. Tyto dva překlady ale uvádí jako synonymní databáze IATE:

Termín-hlava/Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
évaluation	13	hodnocení	posouzení	posuzování
organisme d'évaluation de la conformité	85	SPS	subjekty posuzování shody	
partie	576	strana	část	

Synonymy k substantivu *strana* jsou podle SČS *plocha, bok, část, díl, polovina, stránka atd.*

Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
partie requérante	11	dožadující smluvní strana	žádající strana

V překladu kolokace *partie requérante*, kterým je *dožadující smluvní strana* opět dochází k přidání adjektiva *smluvní*, které jsem již popsal v podkategorii správného překladu u kolokace *partie requise*. Překlady *dožadující smluvní strana* a *žádající strana* tak považuji za synonymní a správné.

Termín-hlava/Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
pièce	6	díl	část
pièce de rechange	21	náhradní díl	náhradní část
procédure de désignation	5	postup jmenování	postup, který provádí jmenování
procédure publique	2	veřejné řízení	veřejné jednání
procédure de mise en œuvre	63	prováděcí postup	postup k provádění
service de transport	6	doprava	přeprava
service d'assistance en escale	3	pozemní odbavování	pozemní odbavení
service «vital»	3	služba zajišťující bezpečnost lidského života	služba bezpečnosti lidského života
transporteur de surface	5	poskytovatelé povrchové dopravy	povrchoví dopravci

4.2.4. Zkrácený překlad

Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
membres d'équipage	3	členové posádky	posádka

Kolokace *membres d'équipage* má závazný překlad v databázích ISAP i IATE, kterým je člen posádky, v množném čísle je však zkrácený překlad *posádka* správný. Jedná se pouze

o elipsu, kterou však nedochází ke ztrátě významu, toto tvrzení dokládám na příkladu z textu 220007A525(01)

Text 220007A525(01)

<<...2. Lors de l'entrée et du séjour sur le territoire de l'une des parties, ainsi que de la sortie de celui-ci, les dispositions législatives et réglementaires régissant sur ce territoire l'entrée et la sortie des passagers, des membres d'équipage ou du fret (y compris celles régissant les formalités d'entrée, les congés, l'immigration, les passeports, les douanes et la quarantaine ou, dans le cas du courrier, les règlements postaux) sont respectées par les passagers, membres d'équipage ou le fret des transporteurs aériens de l'autre partie ou par quiconque agissant en leur nom....>>

„...2. Při vstupu na území jedné strany, pobytu na něm a při jeho opuštění musí cestující, posádka a náklad leteckého dopravce druhé strany, nebo jejich jménem, dodržovat právní předpisy platné na tomto území, které upravají vstup cestujících, posádky nebo nákladu nacházejících se v letadle na toto území nebo jeho opuštění (včetně předpisů týkajících se vstupu, odbavení, přistěhovalectví, cestovních dokladů, cel a karantény nebo poštovních předpisů v případě pošty)....“

4.3. Nesprávné překlady

4.3.1. Nepřesný překlad - nerespektovaný závazný překlad

Do této podkategorie řadím překlady, které byly přeloženy způsobem jiným než uvádí databáze ISAP nebo IATE, ale nedošlo k žádnému významovému posunu, jedná se tak jen o synonymní překlady k závazným překladům. Tyto tvary dle mého soudu lze považovat za správné, avšak při užití zvolených kritérií je řadím do této kategorie. Pro přehlednost uvádím tvary nerespektující závazný překlad **červenou** barvou.

Kolokace	Výskyty	Překlad 1
autorité réglementaire	16	regulativní orgán

Závazným překladem kolokace *autorité réglementaire* je podle databáze IATE *regulační orgán*. A i přes fakt, že se jedná o synonymní adjektivum vytvořené ze slovesa regulovat, tento překlad označuji za nepřesný.

Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
autorité compétente	40	příslušný orgán	orgán, kterému přísluší
certificat de type	22	typové osvědčení	

Překlad kolokace *certificat de type* nedodrhuje závazný překlad, kterým podle databáze IATE je *osvědčení typu*, avšak i v tomto případě se jedná o synonymní tvar.

Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
évaluation de la conformité	2	posuzování shody	hodnocení shody

I v této databázi dochází k užití překladu *hodnocení shody*, který nerespektuje závazný překlad z databáze IATE. I v tomto případě substantiva posuzování a hodnocení jsou podle SČS synonymní.

Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
transporteur aérien communautaire	8	letecký dopravce Společenství	letecká společnost Společenství

4.3.2. Nepřesný překlad – hyperonyma, hyponyma

Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
autorité gouvernementale	3	orgán vládní moci	orgán veřejné správy

Překladem adjektiva *gouvernementale* je podle VFČS přídavné jméno *vládní* a i podle výkladového slovníku Larousse je *gouvernemental* – „*relatif au gouvernement; qui soutient le gouvernement en place, est inspiré par le gouvernement...*“, avšak podle reformy veřejné správy Ministerstva vnitra : „Veřejnou správou v materiálním smyslu bývá nejčastěji označován souhrn všech správních činností předmětně souvisejících s vládnutím na ústřední i místní úrovni a s poskytováním tzv. veřejných služeb.“²⁴. Tudíž v tomto případě jde o užití hyperonyma, tudíž slova významově nadřazeného, které obsahuje *vládní moc*, ale i další prvky.

²⁴ Reforma veřejné správy : <http://www.mvcr.cz/reforma/zpravy/priprava/vysokosk/usek2.html>

Text 22007A0525(01)

<<...3) chaque participant peut, à sa discrétion, inviter des représentants d'autres **autorités gouvernementales** à participer, le cas échéant, à toute réunion ou consultation tenue en application des points 1) ou 2) ci-dessus;...>>

,...3) každý účastník může podle svého uvážení přizvat zástupce jiných **orgánů veřejné správy**, aby se případně zúčastnili jakýchkoli setkání nebo konzultací konaných podle výše uvedeného odstavce 1 nebo 2;...“

4.3.3. Chybný překlad

Podkategorie *chybného překladu* je věnována překladům, které jsou v rozporu s databází ISAP, IATE a u nichž došlo už k významovému posunu. Dále sem řadím i překlady, jejichž překlad neodpovídá žádnému z překladů z mnou používaných slovníků.

Termín-hlava	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3	Překlad 4
article	332	zboží	zásoba	položka	článek

Závazným překladem substantiva *article* je podle databází IATE a ISAP podstatné jméno *zboží*. VFČS uvádí jako další překlady i substantiva *položka* a *článek*. Avšak v žádném mnou používaném slovníku překladem není *zásoba*. Překladem substantiva *zásoba* je podle FČČFS *approvisionnement*, *réserve* nebo *provision*. Tento překlad nelze považovat ani za hyperonymum, protože tímto vztahem neodpovídá všem překladům. Překlad *zásoba* se v textech vyskytuje 4krát, vždy ve vyjmenování jednotlivých výjimek, které jsou osvobozeny od cla a poplatků při letecké dopravě.

Text 52006PC0169(02)

<<... Droits de douane et taxes (...)

d. les imprimés, conformément à la législation douanière de chaque partie, importés ou obtenus sur le territoire d'une partie et embarqués sur un aéronef en partance d'un transporteur aérien de l'autre partie assurant un service aérien international, même si ces **articles** sont destinés à être utilisés sur une fraction du voyage effectuée au-dessus du territoire de la partie où ils ont été embarqués...>>

,...Cla a poplatky (...)

d. tiskoviny stanovené celními předpisy každé strany, jež byly dovezeny nebo dodány na území jedné strany a naložené na palubu pro použití v odlétávajícím letadle letecké společnosti druhé strany provozující mezinárodní leteckou dopravu, i když tyto **zásoby** jsou používány při části letu, která je uskutečňována nad územím strany, kde byly naloženy na palubu...“

Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2	Překlad 3
disposition transitoire	17	přechodný režim	ustanovení o přechodu	ustanovení přechodného období

Kolokace *disposition transitoire* má v databázi IATE závazný překlad *přechodná opatření*. Ani jeden z překladů tak nedodržuje závaznou formu. Překlad *ustanovení přechodného období* lze i díky SČS považovat za synonymní k závaznému překladu, avšak *ustanovení o přechodu* je zkráceným tvarem, který však pozbývá významu a kolokace *přechodný režim* a substantivum *režim*, není v žádném mnou užitém slovníku překladem substantiva *disposition*.

Kolokace	Výskyty	Překlad 1
modification politique	1	změna zásad

Podle VFČS je překladem adjektiva *politique*, *politický*, případně *diplomatický*, a i pokud překladatel překládal adjektivum *politique* substantivem vycházejícím z francouzského podstatného jména *politique*, jak již vyplývá i z celého překladu *modifications politiques, législatives et réglementaires* jako *změny zásad a právních a správních předpisů*, substantivum *politique* není v žádném, mnou používaném slovníku, překládáno jako *zásada*. Podstatnému jménu *zásada* odpovídají podle Francouzsko-českého česko-francouzského slovníku (dále jen FČČFS) substantiva *principe*, *base*.

Text 21999A0204(01)

b) opèrent ou recommandent toutes les **modifications politiques**, législatives et réglementaires nécessaires aux fins des dispositions de la présente annexe.

b) budou strany provádět nebo doporučovat všechny nezbytné **změny zásad** a právních a správních předpisů nezbytných pro provádění této přílohy.

Kolokace	Výskytů	Překlad 1	Překlad 2
organisme de maintenance	10	údržbářské organizace	opravárenské organizace

U překladu kolokace *organisme de maintenance*, kterým jsou *opravárenské organizace*, došlo k chybnému překladu. Substantivum *maintenance* je podle VFČS *údržba, udržování nebo zásoby*. Francouzským překladem substantiva *oprava* je podle FČČFS *réparation, restauration, correction* atd. Došlo tak k významovému posunu mezi správným překladem *údržbářský* a chybným *opravárenský*. Údržbu lze chápat jako stálou činnost, která slouží k udržení věci ve správném chodu, opravu chápu jako jednorázovou akci, která zprovozní věc. Toto tvrzení potvrzuje i výkladový slovník Larousse, který *opravu – réparation* definuje jako: „*Action de réparer qqch d'endommagé*“, tudíž jednorázovou akci. Zatímco slovo *údržba – maintenance* je definováno jako : „*Ensemble des opérations permettant de maintenir un système , un matériel, un appareil, etc.*“ , tudíž se jedná o akt dlouhodobějšího rázu.

Kolokace	Výskyty	Překlad 1
procédure d'application effective	1	postup donucování

Podle databáze IATE je závazným překladem kolokace *application effective, účinné uplatňování*. Správným překladem by tak měl být *postup účinného uplatňování*, u překladu *postup donucování* je patrný významový posun, což dokládá i výklad slova donucení, které je v Ottově slovníku naučném²⁵ definováno takto: „donucení působí výhrůžku jistého zla a bázni tím povstalou na osobu, aby ji k jistému projevu vůle přiměla.“.

Kolokace	Výskyty	Překlad 1	Překlad 2
sécurité nationale	12	národní bezpečnost	národní zájem

Správným překladem této kolokace, který je užitý v textech, je *národní bezpečnost*. Substantivum *sécurité* není ani v jednom ze slovníků překládám jako zájem, překladem českého substantiva zájem je *intérêt*. Překlad národní zájem je v textu užit jedenkrát.

²⁵ Ottova encyklopedie obecných vědomostí na CD-ROM

Text 52004SC0640

<<...(1) Sauf pour des raisons de **sécurité nationale**, les Parties ne restreindront ni l'utilisation, ni l'accès pour les utilisateurs finaux aux informations de positionnement, de navigation et de datation données par leurs services ouverts respectifs, y inclus en pour l'augmentation. Cette disposition ne préjuge pas de la possibilité de donner accès à de telles informations à d'autres entités, telles que les constructeurs d'équipements de navigation et de datation par satellite, sous la condition d'arrangements commerciaux non discriminatoires....>>

„...(1) S výjimkou důvodů **národního zájmu** nebudou strany omezovat použití k polohovým, navigačním a časovým informacím nebo příslušným volným službám nebo přístup k nim pro koncové uživatele; to platí i pro doplňky a vylepšení. Toto ustanovení nebrání ve zpřístupnění takových informací jiným subjektům, jako jsou výrobci zařízení pro družicovou navigaci a určování času, za podmínky, že budou dodržena nediskriminační obchodní ujednání....“

Kolokace	Výskyty	Překlad 1
transporteur public	1	společný dopravce

VFČS překládá adjektivum *public* jako *veřejný, obecný*. Překladem přídavného jména *společný* je podle FČČS *collectif, commun*. Nejedná se ani o synonymum, proto tento překlad označuji jako chybný.

Text 22007A0525(01)

<<...2. Les règles applicables aux États-Unis sont énoncées dans le code des États-Unis (U.S.C.), titre 49, sections 40102(a)(2), 41102 et 41103, qui impose que les licences délivrées par le ministère des transports, qu'il s'agisse d'un certificat, d'une dérogation ou d'une licence de transport de troisième niveau, à un transporteur aérien des États-Unis pour fournir des "services aériens" en qualité de **transporteur public**, soient détenues uniquement par des citoyens américains selon la définition du code des États-Unis, titre 49, section 40102(a)(15). Aux termes de cette section, le président et les deux tiers du conseil d'administration et des autres membres de la direction d'une société sont citoyens américains, au moins 75 % des actions avec droit de vote sont la propriété de citoyens américains, et la société est sous le contrôle effectif de citoyens américains. Cette condition doit être remplie à l'origine par le demandeur, et il incombe au transporteur américain titulaire d'une licence de continuer à la respecter....>>

„...2. Předpisy použitelné ve Spojených státech jsou v současnosti stanoveny v oddíle 40102 písm. a) bodě 2 a v oddílech 41102 a 41103 hlavy 49 Sbírký zákonů Spojených států, které vyžadují, aby držiteli licence pro "letecké dopravce" z USA vydávané ministerstvem dopravy, ať už se jedná o osvědčení, výjimku nebo licenci pro místní dopravu, s cílem provozovat "leteckou dopravu" jako **společný dopravce**, byli pouze občané Spojených států, jak je stanoveno v hlavě 49 odst. 40102 písm. a) bodě 15 Sbírký zákonů Spojených států. V uvedeném oddíle se vyžaduje, aby předseda a dvě třetiny správní rady a další řídicí pracovníci společnosti byli občané USA, aby nejméně 75 % podílů s hlasovacím právem vlastnili občané USA a aby společnost skutečně kontrolovali občané USA. Tento požadavek musí splnit na počátku žadatel a musí je nadále splňovat letecký dopravce USA, jenž je držitelem licence....“

4.5. Výsledky překladové části

K analýze terminologie v překladové části jsem použil 9 legislativních textů z oblasti „Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“. Z těchto textů jsem vytvořil paralelní korpus čítající 70 496 českých slov a 89 951 slov francouzských, z nichž jsem vyexcerpoval celkem 136 termínů-hlav a kolokací.

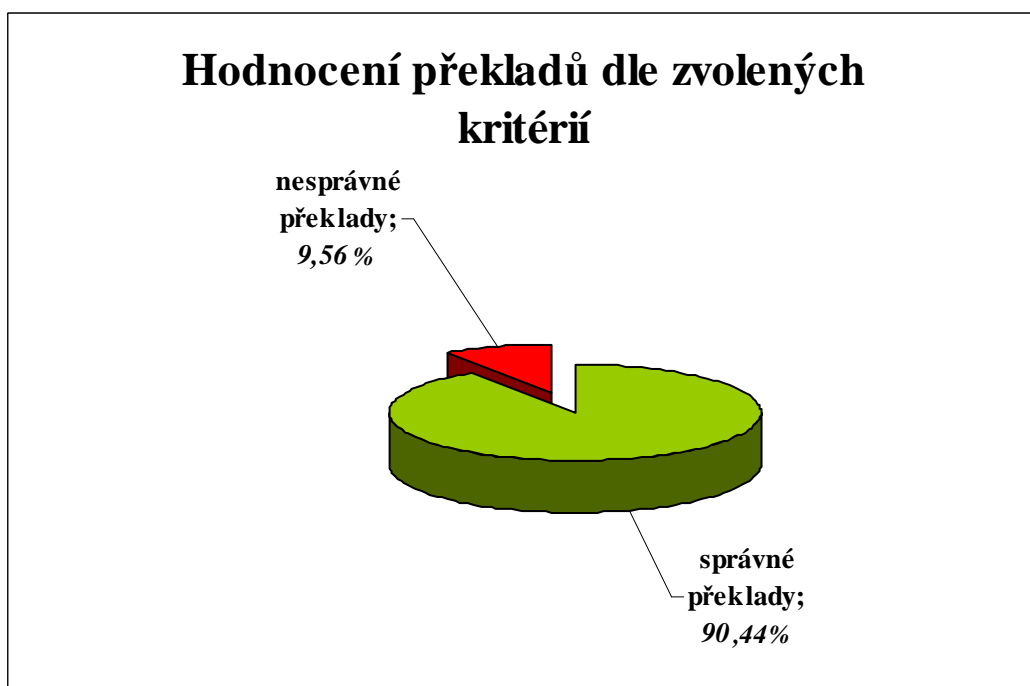
Tomuto počtu termínů-hlav a kolokací odpovídalo 187 překladů, z toho 93krát byl překladem termínu-hlavy nebo kolokace jeden překlad (49,7 %), 35krát dva překlady (37,4 %), v 6 případech měl termín-hlava nebo kolokace tři překlady (9,6 %) a v 1 případě dokonce překlady čtyři (2,1 %).

Všechny kolokace a jejich překlady jsem řadil s užitím mnou vypracovaného postupu²⁶ do dvou hlavních kategorií a to kategorie správného (90,44 %) a nesprávného překladu (9,56 %). Percentuální vyjádření výsledků tohoto dělení ještě uvádím v grafu 4.1. Detailní hodnocení s číselným vyjádření počtů termínů-hlav a kolokací, jejichž překlady přísluší jednotlivým podkategoriím a kategoriím uvádím poté v grafu 4.2.

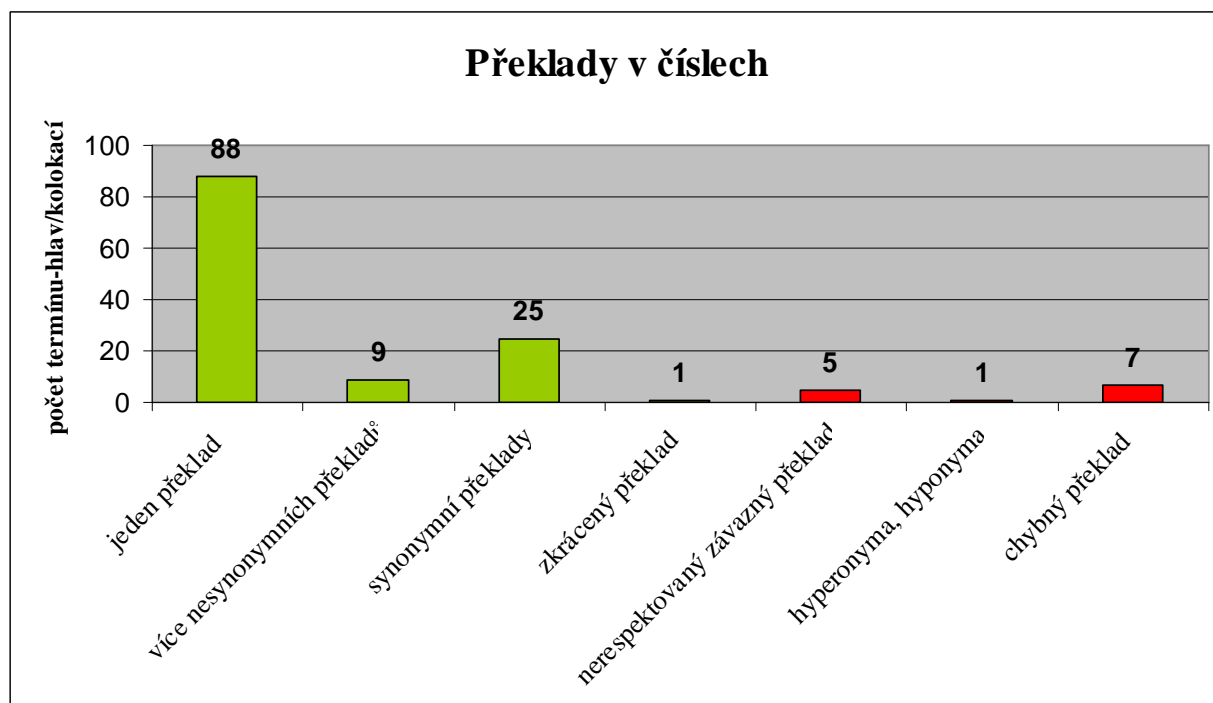
Z celkového počtu 187 překladů jich má 61 (32,6 %) závaznou formu v databázi ISAP nebo IATE, 38 překladů jsem vyhledal ve VFČS (20,3 %), 10 překladů (5,3 %) ve FČČFHS a 4 překlady (2,1 %) ve Francouzsko-českém technickém slovníku. Celkově jsem 82 překladů (43,8 %) našel v některém ze slovníků nebo databází.

²⁶ str. 19, 20

Graf 4.1.

Graf 4.2.

Závěr

Základem této bakalářské práce je paralelní korpus francouzských a českých legislativních textů z oblasti „Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“. Zdrojem pro získání všech textů pro tento korpus byl portál Eur-lex, který poskytuje přístup k právu Evropské unie. Tato práce tak navazuje na již tříletou tradici zpracovávání právnické terminologie na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích a svým obsahem rozšiřuje paralelní korpus CORTE (Corpus des textes européens), který vzniká pod vedením PhDr. Jana Radimského, Ph.D.

Tématicky je práce členěna do čtyř hlavních kapitol. První teoretická kapitola nastiňuje problematiku překladů textů evropského práva do českého jazyka a nutnost těchto překladů pro vstup kandidátské země do Evropské unie. Stručně jsou zde také popsány základní pomůcky pro překladatele a pokyny, kterými by se měl francouzsko-český překlad řídit.

Druhá kapitola je poté věnována analýze hodnocení překladů, které užíli studenti Jihočeské univerzity zpracovávající problematiku paralelního korpusu francouzsko-českých textů. V této kapitole je kladen důraz na celkové shrnutí všech postupů. Ze schematického znázornění všech postupů a vypsání hlavních kritérií, které byly využity při hodnocení překladů, je v závěru sestaven jednotící postup. Výsledkem tak je zjednodušený model řadící překlady do dvou hlavních kategorií a to na správné a nesprávné, přičemž pro toto řešení jsou zvolena detailní kritéria. Pro bližší přístup ke každému termínu jsou poté tyto dvě hlavní kategorie dále členěny do podkategorií, které sledují dělení obsažená ve všech zkoumaných bakalářských pracích. Tímto je tak kladen důraz na funkčnost využití jak mnou zkoumané terminologie, tak i kategorizaci terminologie z prací předchozích.

Ve třetí kapitole následuje již hodnocení zkoumaného paralelního korpusu. Po vysvětlení základních pojmů, jakými jsou „termín“, „hlava“ a „kolokace“ se práce věnuje struktuře kolokací. Z této analýzy vyplývá, že nejčastější strukturou kolokací, která představuje 46 %, je substantivum + adjektivum.

Poslední čtvrtá kapitola se věnuje překladům 136 termínu-hlav a kolokací z 202 stran z oblasti „Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“. Výsledkem analýzy je poté celkové vyjádření počtu správných a nesprávných překladů, které procentuálně odpovídá 90,4 % správných překladů a 9,6 % nesprávných překladů. Přičemž

celkově bylo při této analýze 43,8 % termínů-hlav a kolokací nalezeno v některém ze slovníků nebo databází závazných termínů.

Věřím, že výsledná analýza terminologie přispěje k rozšíření a obohacení vznikajícího projektu CORTE a jednotící postup, který jsem v této práci vytvořil, dopomůže k účelnějšímu vyhodnocování jednotlivých kategorií překladů jak v pracích minulých, tak i budoucích.

Bibliografie

Odborná literatura

Čermák F., Holub J. - *Syntagmatika a paradigmatica českého slova – 1. Valence a kolokabilita*, Univerzita Karlova, Praha, 1982

Radimský, J. – *Italské a vybrané francouzské neologismy z oblasti informatiky a nových médií (1990-1996)*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, 2003, ISBN 80-7040-624-0

RADIMSKÝ, J. - Dans quelle mesure est-il possible de traduire un terme juridique ? *Etudes romanes de Brno*, Sborník prací FF MU, L 25, Brno, 2004, s. 37-44. ISBN 80-210-3431-9

Evropská komise – *ABC práva evropských společenství*, Informační centrum Evropské unie, Praha, 2004, ISBN 80-239-2561-X

Gozzi, Paolo M., - *Translation of Acquis communautaire: Recent experience in countries preparing for membership*, In: Šaečević Susan (edited by) : *Legal translation, Preparing for Accession to European Union*, Faculty of Law, University of Rijeka, 2000

Svoboda, P. - *Úvod do evropského práva, nakladatelství, C.H. Beck, Praha, 2004, ISBN 80-7179-857-6*

Brandl, Z. – *Sdělení prorektora pro studium pro studenty, kteří v letním semestru akademického roku 2006/2007 budou předkládat svoji závěrečnou práci k obhajobě*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, 2007

Bakalářské práce

Hrachová, L. – *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Ochrana zdraví“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, 2006

Javorská, J. – *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Volný pohyb osob“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, 2006

Smejkalová, K. – *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Ochrana fauny a flory“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, 2006

Nechvílová, M. – *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Volný pohyb pracovníků a sociální politika“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, 2007

Krupová, Z. – *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Vnější vztahy- pomoc rozvojovým zemím“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, 2007

Papoušková, L. – *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Odpadové hospodářství a čisté technologie“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, 2007

Virtová, K. – *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Bankovníctví-Právo usazování a volný pohyb služeb“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra romanistiky, České Budějovice, 2007

Runtová, L. – *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Daň z obratu, DPH“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Ústav romanistiky, České Budějovice, 2008

Táborský, Z. – *Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Policejní spolupráce“*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Ústav romanistiky, České Budějovice, 2008

Slovníky

Pala, K.; Všianský, J. - *Slovník českých synonym*, nakladatelství Lidové noviny, Praha, 1994, ISBN 80-7106-059-3

Kolektiv autorů - *Francouzsko-český, česko-francouzský slovník*, 2.vydání, FIN PUBLISHING, Olomouc 1998, ISBN 80-86002-50-0

Neumann, J.; Hořejší, V. – *Velký francouzsko-český slovník I. díl (A-K)*, Academica, Praha, 1974

Neumann, J.; Hořejší V. – *Velký francouzsko-český slovník II. díl (L-Z)*, Academica, Praha, 1974

Kidlesová, Z.; Prieslová, J.; Brouland, P. – *Francouzsko-český a česko-francouzský hospodářský slovník*, nakladatelství Fraus, Plzeň, 2003, ISBN 80-7238-259-4

Vomáčková, L. – *Francouzsko-český technický slovník*, 2. revidované a doplněné vydání, nakladatelství SNTL, Plzeň, 1978

Collection Petit Larousse - *Le Petit Larousse Grand Format*, Les Éditions Larousse, Paris, 2005, ISBN 2-03-530406-7

Elektronické zdroje

Čermák, F. - *Syntagmatika slovníku: typy lexikálních kombinací*, práce dostupná na <http://ucnk.ff.cuni.cz/doc/synkol.rtf> [cit. 5.5.2008]

Evropská agentura pro bezpečnost letectví - *Předpis Exportního schválení letové způsobilosti*, plné znění v českém překladu dostupné na :

http://lis.rlp.cz/predpisy/predpisy/dokumenty/Jar/JAR_21/data/jar-21/hlaval.pdf

[cit. 19.6.2008]

Evropská agentura pro bezpečnost letectví – *Formuláře I Evropské agentury pro bezpečnost letectví*, formulář dostupný na :

<http://www.caa.cz/index.php?menu=80&mm=29&stranka=144> [cit. 19.6.2008]

Ministerstvo vnitra - *Reforma veřejné správy*, plné znění dostupné na :

<http://www.mvcr.cz/reforma/zpravy/priprava/vysokosk/usek2.html> [cit. 12.6.2008]

Acquis communautaire, článek dostupný na

<http://www.cpkp.cz/evropskyobcan/manual/acquis.htm> [cit. 7.5.2008]

Právo evropských společenství, článek dostupný na

www.euroskop.cz/40540/111002/clanek/pravo-evropskych-spolecenstvi/struktura-prava-es/

[cit. 6.6.2008]

Překlady práva evropského společenství, článek dostupný na

<http://www.euractiv.cz/evropske-pravo/analyza/peklad-prva-evropskch-spoleenstv>

[cit. 8.5.2008]

http://eur-lex.europa.eu/RECH_repertoire.do [cit. 4/2008]

<http://www.cnrtl.fr/> [cit. 5/2008]

<http://isap.vlada.cz/> [cit. 15.6.2008]

<http://iate.europa.eu/iatediff/> [16.6.2008]

<http://www.jcu.cz/education/stag> [cit. 16.6.2008]

Elektronické slovníky

Aion CS s.r.o. - *Ottova encyklopedie obecných vědomostí na CD-ROM*, Reedice 2003

Resumé

Le présent mémoire de licence traite de la terminologie française et tchèque provenant du domaine des « Accords avec les pays tiers – Pays d'Amérique du Nord ». Ce travail évalue les traductions tchèques des textes législatifs européens publiés sur les sites de l'Union Européenne Eur-lex.

Le travail est divisé en quatre parties, la première partie théorique et trois parties pratiques. La première partie théorique décrit brièvement une problématique des traductions des textes du droit européen en tchèque et dénomme des instructions à suivre pendant le processus de traduction.

La deuxième partie est consacrée à l'évaluation des traductions élaborées par les étudiants de l'Université Bohême du Sud sous la direction de PhDr. Jan Radimský, Ph.D.. Les démarches de l'évaluation sont décrites schématiquement en mettant l'accent sur les critères du classement des traductions tchèques. En conclusion, ce chapitre sert d'unique démarche pour diviser les traductions en deux groupes, celles qui sont correctes de celles qui sont incorrectes.

La troisième partie analyse une terminologie spécialisée résultant du corpus parallèle qui est formé par 9 textes français et tchèques. Cette analyse comprend 108 collocations qui sont rangées conformément au modèle de Mathieu-Colas. Selon ce modèle, la structure substantif+adjectif est la plus fréquente dans ces textes.

En quatrième partie ce travail évalue 136 termes juridiques du point de vue de la justesse de leurs traductions conformément aux dictionnaires et aux bases de données des traductions obligatoires ISAP et IATE. Selon l'unique démarche de la deuxième partie, toutes les traductions sont divisées en deux groupes et 90,4 % du nombre total des termes étaient traduits correctement contre 9,6 % incorrectement.

Le petit dictionnaire des termes spécialisés dans le domaine des « Accords avec les pays tiers – Pays d'Amérique du Nord » fait ensuite partie de l'annexe.

Přílohy

1. Příloha – Kritéria dělení do kategorií podle Papouškové

2. Příloha - Slovník

1. Příloha

Kritéria dělení do kategorií správných a chybným překladů podle Papouškové (Papoušková 2007:37-40)

a) **Správné:**

Jako správné označujeme kolokace, jejichž české překlady splňují jedno či více následujících kritérií:

1. Překlad/y jsou v souladu s jedním či více zdroji, v nichž ověřujeme správnost překladu – vztahuje se na každou kolokaci v této skupině.
2. Různé české překlady jedné kolokace jsme shledali synonymními. (S výjimkou takových synonymních překladů, které mají závazný termín v databázi ISAP.)

Synonymní jsou:

- Různé překlady přičestí přítomného či minulého. V českém jazyce je lze vyjádřit různými synonymními způsoby:

Př. *déchet/s **contenant** l'un des constituants*

odpady **obsahující** některou ze složek

odpady, **kteřé obsahují** některou ze složek

- Různé české překlady lišící se pouze synonymní spojkou, příslovcem či přídavným jménem.

Př. *déchet solide **ou** liquide*

tuhý **nebo** kapalný odpad

tuhé **či** kapalně odpady

- Různé české překlady struktury N+Prép+V, kterou je do češtiny možné přeložit několika synonymními způsoby.

Př. *déchets **à admettre***

přijímané odpady

odpady, **kteřé mají být přijaty**

- Různé české překlady lišící se mluvnickým číslem slova „odpad“. „Odpad“ či „odpady“ jsou totiž synonymní.

- Různé české překlady lišící se slovosledem.

Př. *déchets municipaux **biodégradables** mis en décharge*

komunální biologicky rozložitelné odpady ukládané na skládky

biologicky rozložitelné komunální odpady ukládané na skládky

- Synonymní české překlady výrazu „destinés à“

Př. *déchets **destinés à** être valorisés*

odpady **k** využití

odpad/y **určený/é k** využití

- Jiné synonymní výrazy

Př. *déchets **de fils***

odpady z příze

přízový odpad

3. Významově odlišné různé české překlady kolokací:

- které vychází z kontextu.

Př. *déchets de la Communauté*

odpady ze Společenství

odpady ve Společenství

- hyperonyma, jejichž konkrétní význam vyplývá z kontextu a zároveň jsou v souladu s anglickou verzí.

Př. **Déchets d'exploitation**

česky: **odpad, loďní odpad**

anglicky: **waste, ship generated waste**

4. Různé české volné překlady, které nejsou doslovné, ale význam kolokace je zachován (s výjimkou těch, které jsou v databázi ISAP).

Př. déchets **admis** dans les différentes catégories de décharges

odpady **přijatelné** pro jednotlivé kategorie skládek

odpady přijímané na skládky různých kategorií

5. Překlady, které početně významně převažují.

6. Chybný překlad určitého výrazu, ale tím nedošlo k posunu významu kolokace.

Př. Déchets **issus** des opérations de tannage, de pelleterie et de l'utilisation des peaux

odpad **vzniklý** při vydělávání kůží, kožedělné činnosti a použití kůže

odpad **vznikající** při vydělávání kůží, kožedělné činnosti a použití kůže

b) **Chybné:**

Za chybné pokládáme kolokace, jejichž různé české překlady splňují jedno či více následujících kritérií:

1. Kolokace má daný závazný překlad v databázi ISAP, který není českými překlady z korpusu respektován.

2. Překlady, které jsou v rozporu s používanými zdroji s jinými než ISAP, pokud tyto zdroje nabízejí přesvědčivá data.

3. Chybné překlady z hlediska významového, význam kolokace je tím posunut.

Př. déchet/s liquide/s **combustible/s**

spalitelné kapalné odpady

hořlavé kapalné odpady

4. Překlady s hyperonymy (v porovnání s jinou překladovou variantou jedné kolokace), jejichž konkrétní význam nevyplývá z kontextu.

Př. **déchets dangereux**

odpady

nebezpečné odpady

5. Překlady s hyperonymy (v porovnání s jinou překladovou variantou jedné kolokace), jejichž význam vyplývá z kontextu, avšak jsou v rozporu s anglickým zněním, které je směrodatné.

Př. **déchets d'exploitation des navires**

česky: **odpad**

anglicky: **ship generated waste**

6. Ojedinelé překlady s velmi nízkou frekvencí výskytu v porovnání s jinými překladovými variantami či jsou v nesouladu s anglickou verzí.

7. Volné překlady, které nejsou doslovné, u nichž však došlo k významovému posunu.

Př. **déchets animaux**

živočišné odpady

části zvířat

8. Opomenuté překlady, které nevyplývají z kontextu.

9. Chybný překlad určitého výrazu a tím došlo k posunu významu kolokace.

Př. déchets contenant, consistant en, ou contaminés **par l'une des substances ci-après**

odpad obsahující **následující látky**, sestávající z nich nebo jimi znečištěny

odpady, které obsahují **některou z těchto látek** nebo z ní sestávají či jsou jí znečištěny

2. Příloha

Slovník

Francouzsko-český slovník z oblasti “Dvoustranné smlouvy se třetími zeměmi – země Severní Ameriky“.

A

accord (s.m.) - dohoda, smlouva

accord de licence (s.m.) - licenční smlouva

accord de seconde étape (s.m.) - druhá fáze dohody. dohoda ve druhé fázi

accord de sécurité générale d'information (s.m.) - dohoda o bezpečnosti informací

accord de transport aérien (s.m.) - dohoda o letecké dopravě

accord des parties (s.m.) - dohoda stran

accord multilatéral (s.m.) - mnohostranná dohoda

accord-cadre (s.m.) - rámcová dohoda

Agence européenne de la sécurité aérienne (s.f.) - Evropská agentura pro bezpečnost letectví

annexe (s.f.) - příloha, dodatek

annexe applicable (s.f.) - platná příloha

annexe sectorielle (s.f.) - odvětvová příloha

article (s.m.) - zboží, článek, položka

autorité (s.f.) - orgán, úřad

autorité aéronautique (s.f.) - letecké úřady

autorité compétente (s.f.) - příslušný orgán

autorité de désignation (s.f.) - orgán, který provádí jmenování

autorité douanière (s.f.) - celní orgán

autorité gouvernementale (s.f.) - orgán vládní moci

autorité judiciaire (s.f.) - soudní orgán

autorité réquerante (s.f.) - dožadující orgán

autorité requise (s.f.) - dožadovaný orgán

C

certificat (s.m.) - osvědčení, certifikát

Certificat d'autorisation de mise en service (s.m.) - Osvědčení o uvolnění oprávněnou osobou

certificat de navigabilité (s.m.) - osvědčení letové způsobilosti

comité (s.m.) - výbor

comité de surveillance bilatérale (s.m.) - dvojstranný dozorčí výbor

comité mixte sectoriel (s.m.) - smíšený odvětvový výbor

comité spécial (s.m.) - zvláštní výbor

communauté (s.f.) - společenství

communauté européenne (s.f.) - Evropské společenství

conformité (s.f.) - shoda, shodnost, slučitelnost

conseil (s.m.) - rada

Conseil de coopération douanière (s.m.) - Rada pro celní spolupráci

Conseil de l'Union européenne (s.m.) - Rada Evropské unie

D

demande (s.f.) - žádost, požadavek

demande d'arbitrage (s.f.) - žádost o rozhodčím řízení

demande de suspension (s.f.) - požadavek na pozastavení

demande d'informations complémentaires (s.f.) - žádost o dodatečné informace, požadavek na doplňující informace

demande écrite (s.f.) - písemná žádost

demande initiale de transfert (s.f.) - žádost o provedení převodu, žádost o převod

demande spécifique (s.f.) - zvláštní žádost

disposition (s.f.) - předpis, ustanovení

disposition additionnelle (s.f.) - doplňující ustanovení

disposition antitrust (s.f.) - antimonopolní předpisy

disposition de l'accord (s.f.) - ustanovení dohody

disposition de témoin (s.f.) - svědecká prohlášení

disposition finale (s.f.) - závěrečná ustanovení

disposition juridique (s.f.) - právní ustanovení

disposition législative (s.f.) - právní předpis

disposition réglementaire (s.f.) - předpis nařízení

disposition transitoire (s.f.) - ustanovení přechodného období

E

état (s.m.) - stát, stav

État membre (s.m.) - členský stát

États-Unis d'Amérique (s.pl.) - Spojené státy americké, USA

évaluation (s.f.) - hodnocení, posouzení, posuzování

évaluation de la conformité (s.f.) - posuzování shody

évaluation de l'équivalence (s.f.) - posouzení rovnocennosti

évaluation de produits (s.f.) - hodnocení výrobků

évaluation de systèmes de qualité (s.f.) - hodnocení systému zabezpečování jakosti

I

inspection de conformité (s.f.) - inspekce souladu, inspekce shody

L

liste des autorités (s.f.) - seznam orgánů

M

matière (s.f.) - oblast

matière de concurrence (s.f.) - oblast hospodářské soutěže

membre (s.m.) - člen

membres d'équipage (s.pl.) - členové posádky, posádka

mesures (s.pl.) - měření, opatření, ustanovení

mesure corrective nécessaire (s.f.) - nezbytná opravná opatření

mesure de sûreté (s.f.) - bezpečnostní opatření

mesure d'interdiction (s.f.) - opatření týkající se zákazu

mesure en vigueur (s.f.) - platná ustanovení

mesure provisoire (s.f.) - prozatimní opatření

mesure répressive (s.f.) - vynucovací opatření

mesure d'application (s.f.) - prováděcí opatření

modification (s.f.) - změna

modification acoustique (s.f.) - akustické změny

modification de la conception (s.f.) - změna konstrukce

modification législative (s.f.) - legislativní změny

modification réglementaire (s.f.) - změny předpisů

N

navigabilité (s.f.) - letová způsobilost

navigabilité pour exportation (s.f.) - letová způsobilost při vývozu

O

organisme (s.m.) - orgán, subjekt, organizace

organisme compétent (s.m.) - příslušné subjekty

organisme de maintenance (s.m.) - údržbářské organizace

organisme d'évaluation de la conformité (s.m.) - subjekty posuzování shody, SPS

organisme notifié (s.m.) - oznámený orgán, subjekt oznámený

P

partie (s.f.) - strana, část

partie contractante (s.f.) - smluvní strana

partie exportatrice (s.f.) - vyvážející strana

partie importatrice (s.f.) - dovážející strana

partie requérante (s.f.) - dožadující smluvní strana, žádající strana

partie requise (s.f.) - dožádaná smluvní strana

pièce (s.f.) - díl, část

pièce de modification (s.f.) - modifikační části

pièce de rechange (s.f.) - náhradní díl, náhradní část

pièce détachée (s.f.) - náhradní díl

procédure (s.f.) - postup řízení

procédure d'arbitrage (s.f.) - rozhodčí řízení

procédure de désignation (s.f.) - postup jmenování; postup, který provádí jmenování

procédure de mise en œuvre (s.f.) - prováděcí postup, postup k provádění

procédure douanière (s.f.) - celní postup

procédure interne (s.f.) - vnitřní postup

procédure publique (s.f.) - veřejné řízení, veřejné jednání

procédure relative aux actions correctives (s.f.) - postup opravných opatření

produit (s.m.) - výrobek, produkt, přípravek

produit aéronautique civil (s.m.) - výrobek civilní letecké techniky

produit biologique (s.m.) - biologický přípravek, biologický produkt

produit intermédiaire (s.m.) - meziprodukt

produit pharmaceutique (s.m.) - léčivý přípravek

S

sécurité (s.f.) - ochrana, bezpečnost

sécurité aux droits de trafic (s.f.) - bezpečnost provozních práv

sécurité de l'aviation (s.f.) - bezpečnost letectví

sécurité des personnes (s.f.) - bezpečnost osob

sécurité du consommateur (s.f.) - bezpečnost spotřebitele

sécurité électrique (s.f.) - elektrická bezpečnost

sécurité intérieure (s.f.) - vnitřní bezpečnost

sécurité nationale (s.f.) - národní bezpečnost

sécurité publique (s.f.) - veřejná bezpečnost

services (s.pl.) - služby

service «vital» (s.m.) - služba zajišťující bezpečnost lidského života, služba bezpečnosti lidského života

service à valeur ajoutée (s.m.) - služba s přidanou hodnotou

service aérien (s.m.) - letecká doprava

service d'assistance en escale (s.m.) - pozemní odbavování, pozemní odbavení

service de fret aérien (s.m.) - letecká nákladní doprava

service de transport (s.m.) - doprava, přeprava

service tout-cargo (s.m.) - služba určená pouze k přepravě nákladu

T

territoire (s.m.) - území

titre (s.m.) - hlava

transporteur (s.m.) - dopravce

transporteur aérien communautaire (s.m.) - letecký dopravce Společenství

transporteur de surface (s.m.) - poskytovatelé povrchové dopravy, povrchoví dopravci